

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólé petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
Józsaí főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, január 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Es mindez Csanakért...
- Wekerle az adóreformról.
- Az aradmegyei takarmányinség.
- Tüntető negyvennyolcasok.
- Szerbia-intrikái.
- Veszélyes a Kossuth-utcai iskola épülete.
- Mhvándoriási üzelmek Aradmegyében.
- A debreceni választás.
- Mosolygó halottak.
- A Kölcsey-zsur.
- Arany a fánkban.
- A hitelezők védelme.
- Tárca: Az Igazság Szája.

Es mindez Csanakért...

Arad, január 28

A debreceni választáson Dégenfeld gróf megbukott. Csanak Jánost pedig megválasztották. Ebben az eseményben még nem lenne rendkívüli. A magyar parlament tele van Csanak Jánosokkal, s egygyel több vagy kevesebb Csanak János sem a nivón, sem az akcióképességen nem lendít. Még az se ad okot az elmélkedésre, hogy a kálvinista Róma elejtette a reformátusok főgondnokát. Elvégre más az egyház, és más a politika.

A debreceni választás körül egyéb érdekes volt. A mióta kormánypartot jelentenek a függetlenségiék, ilyen cinikus erőszakkal nem dolgoztak a választásokon. A korábbi választásokon, amikor a hatalom mézesheteit élték, valami feszélyezte őket. Elvégre ők nem nyuhatnak azokhoz az eszközökhöz, amelyek ellen csak rövid idő előtt a legnagyobb dühvel és iszo-

nyattal küzdöttek. De ez a szemérmetes szabódás ugy látszik elmúlt. A mikor az apáca kokottá válik, az lesz a legveszedelmesebb. A kormánypart is eldobta az első géne-nek fátyolát, s ma teljes erővel tobzódott a hatalom tulkapásaiban.

Vasutasokra, államtisztviselőkre ránehezedett a nyílt terror. A vasutas szövetséget, — amelyet csak nemrégiben az államrendre nézve veszedelmes testületnek bélyegzett a függetlenségi part egyik alelnöke, Hoitsy Pál — a kormánypart részére mozgósították. Athelyezéssel, felülről jövő kellemetlenkedéssel fenyegettek, s minden más módon igénybe vették a hatalom fegyverét. Akik ebben a küzdelemben részt vettek, azt mondják, hogy Bánffy Dezső báró iskolába járhatna Veszprémy debreceni főispánhoz (aki egyébként Csanaknak sógora) s tőle tanulhatná, mint kell Magyarországon választásokat csinálni.

S ezeket az eszközöket az a cél szentesítette, hogy Csanak János bejöjjön a parlamentbe. Ha egy Justh Gyulának, egy Andrássy Gyulának, egy Thaly Kálmánnak, egy Sztérynyi Józsefnek kellene ily durva esakány-ütésekkel utat verni a parlament felé, az ember még értené. De Csanak Jánosra nem vár olyan hézag a törvényhozás gyékényén, amelyet csak ő tölthetne be. Vagy Dégenfeld gróftól félték olyan nagyon? Hiszen igaz, hogy a kormánypartnak kiesi az ellenzéke, de Dégenfeld gróffal se lett volna sokkal nagyobb. S az ellenzéki

mezőn Dégenfeld nem lett volna olyan agresszív, mint Nagy György, s nem olyan kellemetlen, mint Polányi Géza. Még azt se mondhatni, hogy a Tisza István gróf rokonát utálták benne. Hiszen Tisza Istvánt újra meg újra édesgetik, hogy lépjen az aktív politika nyergébe.

Sem ez, sem az, a kormánypart egyszerűen győzni akart. Ez volt a jelszó. Győzni minden áron s inkább az ellenfél panaszkodjék az erőszak miatt, mint, hogy mi keseregjünk bukáson. Az ember sokszor nem érti, hogy a gazdag ember mért töri magát minden áron valami új birtok, új paripa, vagy új ékszer után, hol nekik ugyis van elég. A gazdagnak azt mondják, az a természete, hogy sohase tudja beérni azzal, a mije van és sohase tud megnyugodni abban, hogy másnak is legyen. Ez a pszichológiája a kormánypartnak. Egyszerűen nem tud belenyugodni abba, hogy esetleg ellenzék is legyen s ebben a törekvésébe két kézzel szórja politikai kincsét: a jó híret, tisztességét. Ezért nem sajnálta az erőszakot, ezért küldt rá a felsőbbség minden súlyával a kerületre s ezért fogja hervadhatatlan dicsőségnek hirdetni: ime, Csanak János meg van választva.

A kormánypartiság alaptermészetesen, amely egy kissé hamar vetkőző meztelenre a függetlenségi partnál. Talán csak ezért szokatlan előttünk néhány év előtt még az erkölcsösségnek, az elvek tisztaságának ruháját viselte! Egyébként azonban így es-

Az Igazság Szája.

Irtá és a Kölcsey Egyesület mai zsurján felolvasta:

Balla Ignác.

IV. Paulus Pápa Özszentsége pedig megelégedé-
vala az Város erköltstelenségét s elítélte, hogy az estvői harangszónak utána Nőszemély Férjfiuval az után időznék volna, S ezért erkölts öröket állított vala, kiknek tisztje ... etc.

(A vatikáni krónikák szerint.)

I.

Sötét volt az éjszaka és bársonyos. A Tiberis, mint valami vágytól lihegő, ezüst hátú, óriási kígyó, lágy öleléssel fonta körül az Isola Tiberinát. A felhők betakarták a holdat, mint illetmudó duenák leborítják az ódon pános mécesest, ha a fiatalok szerelmeskednek. A fiatalok pedig tényleg szerelmeskedtek.

Ott a roskadozó kerek Vénusz-templom töredező oszlopai közé buvttak. Gigia, a márványvéső leánya és d'Ambra, a sekrestyés. A csókjuk pedig nesztelen volt, mint ez a nyári éjszaka. De nem óvatosságból voltak esendőségek, hanem mivel a szerelem szavai halkak, mint a terebélyes pineafák susogásai. Mert óvatosak igazán nem voltak és azt sem vették észre, hogy Cicchi, az öreg cserző, már egészen mellettük áll.

— No, jó madarak! Holnap a városbírák

elé viszlek benneteket! — süvöltötte a vén ember.

D'Ambra kis ciproszi töre megvillant az éjszakában és már Cicchi felé fordult, aki ugy állt ott, nehézkesen, kövéren, mint a jól megtöltött bortömlő, — de a nő lefogta a kezét:

— Ne bánts! Ott jönnek már az örök!

A Porta d'Ottavia felől, a halpiac irányában feltűntek a pános mécesek, a mint fényük fel-fellobogott és már az órség nehéz vértjének, sisakjainak és alabárdjainak esörömpölése is ide hallatszott.

Hirtelen, mint a tovasikló árnyék, két fekete alak tűnt el a szűk vicelőben.

De Cicchi, a kövér cserző, utánuk kiáltott:

— Hiába szaladsz! Megismertelek, Gigia...

És hozzágondolta:

— Ha már az enyém nem akartál lenni, hát a másé sem leszel!

II.

A Monte Aventin felől odahallatszott a ciprusok alkonyi zugása. Mintha az óriási, karesu, sötétzöld legények még utolsó üdvözlöt küldtek volna a tovafuló nap után, belebuktak a kék hegyekbe és meg-meghajlottak a Janiculus felé. A nap pedig, mint távozó király, aranypénzt szórt feléjük a kupolás égboltra, a honnan ezek az aranytallérok lágyan esorogtak le és végigömltek az Aventin lankáin.

Az öreg, kopottfalú S. Maria in Cosmádin templom előtt már ott álltak a városbírák. Nagy, kerek bársonyköpenyegjük, hodros, keményített esikgallérjuk, pulha sötétbőr-básony fővegjük, buggyos ujjasuk, térdnadrág az ezüstszatton lógó keskeny koszperddel, hosszú fekete harisnyájuk meg ezüstszatton félcipő pompózus látványt nyujthatott a Porta d'Ottavia lakóinak, akik nagy rajban, de tisztavólból néztek a nemes urakat.

Az öreg Fabio, a fő-városbíró odafordult Gigiahoz:

— Hát most sem vallod be, hogy éjjel Vénusz-templom oszlopai között férfiuval voltál?

— Nem vallhatom be, mert nem igaz, Cicchi hazudott!

— Jó, nem vallod be és a férfi nevet s árulod el... Mert azt már nem látta Cicchi, hogy ki volt a férfi... De nem is baj! Előttünk tagadhat, de az Igazság Szája, a Beadella Verita, mégis meg fogja mondani, ha ki a bünos.

Gigia félelem nélkül nézett az öreg Fabio szemébe, de a kövér Cicchi is bátran lépett elő.

— No, gyereünk hát az Igazság Szájához — És megindult előre, mint valami nehézke-

dőcögő báros tömlő.

Az Igazság Szája pedig mosolygott. Készen állt a templom előtt, kusza szakállal, a

lekszik minden kormánypárt; legfőbb az egyik a végső szükségben teszi, a másik akkor is, amikor nem lenne ráutalva. A pressziót egyik se szégyelli.

Volt, igaz, egy tiszta választás is Magyarországon. Tisza István gróf csinálta olyan vak, csökönnyös idealizmussal, amilyenért csakugyan lakolnia kellett. Akkor csakugyan szabad árása volt a meggyőződésnek, egyes utja az elvek hirdetésének s Tisza stvánt el is söpörte. Mert a kormánypártot sohase támogatják szerelemből, hanem muszájból. Debrecenben nem várták ezt s számot vetettek ezzel az igazsággal. És Csanak János az elő, kirakatba való bizonyosság arra, hogy a függetlenségi párt oly rövid idő alatt milyen — kormányképes lett . . .

Wekerle az adórefomról.

A képviselőház ülése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, január 8.

A képviselőház mai ülésén végre felszólalt az adóreform apja, **Wekerle Sándor** is. A pénzügyminiszter-kormányelnök hosszabb és érdekes beszédben válaszolt a vita alatt elhangzott észrevételekre. Cáfolta azokat az ellenzéki szókat, akik a javaslatot időszerűtlennek, az osztrák adótörvény másolatának és adóemelést idézőnek tartják. Beszélt a községek ügyéről, a kataszter kiigazításáról és kijelentette, hogy a kormány hajlandó a javaslatokkal szemben elmerült méltányos kívánságok teljesítésére.

Wekerle beszéde előtt **Mezőfi Vilmos** és **Laehne Hugó** szólottak a vitához. Az első a javaslat ellen, az utóbbi amellett szólalt fel.

Az ülésről szóló részletes tudósításunk itt következik:

Justh elnök 10 óra után nyitja meg az ülést. A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után elnöki előterjesztések következtek.

(A szocialista szónok)

Az adóreform tárgyalásánál első szónok: **Mezőfi Vilmos**. Beszédét az előadói javaslatmal kezdte és kijelenti, hogy a mai szocialis-

emekkel és vigyorgó, nyitott szájjal. Ez volt legfőbb bírő. Ha valaki megvádolt valakit és vádlott tagadott, hát oda vitték a vádolót az azság Szája elé. A félkezét itt be kellett venni a triton vigyorgó ajkai közé — az azság Szájába — és ha a vád hazug volt, a fej megharapta a hazugnak kezét. Ha nem harapta meg, ez annak a jele volt, hogy a vádló nem hazudott, tehát a vád — igaz! . . . Ez ellen nem vala apelláta . . . bár az Igazság Szája emberemlékezet óta csak a vádlók kedvezett, soha sem harapván meg a vádlót.

Ciechi bátran lépett a hatalmas márvány-elé. Majd ez a bárgyú kő fogja őt megharapni. Ez az élettelen kő! Ugyan mitől félne, hiszen a mellett igazat is mondott — most az igazság, véletlenül, kivételesen. A régi hazugok, a régi gazságok? Azok más lapra tartanak. Azokért nem ítélezhetne ez a kő még kor sem, ha igazán tartani kellene a harasztól . . . Egy buta, élettelen kő harapásától!

A kőfej pedig vigyorgott. Kajánul, gyilkos, ördögiesen. És még valaki vigyorgott mellette. A sekrestyés, d'Ambrá, akit nem ismer fel és aki most belevegyült a tömegbe.

III.

Az öreg Fabio oda csoszogott Ciechi mellé: — Az Igazság Szája most meg fogja mondani, hogy igaz-e a vád?

ták tisztában vannak azzal, hogy az államháztartás fenntartására adót fizetni kell. Nem is az adófizetés ellen izgatnak, hanem az ellen, hogy a szegényebb néposztály a javaslat szerint aránylag több adót fizet, a vagyonosabb néposztálynál. Attér az egyenes adórendszer bírálata. Az arányos adózás elve már az 1876-iki földadó törvényben is le van már fektetve, azonban az a valóságban végre nem hajtatott a földadónál. Az indoklás szerint a mai állapotot egyelőre fenntartja a pénzügyminiszter. Ez nem helyes. Az egész földművelő magyar nép tudatában van annak az igazságtalanságnak, melytől a földadó kivételével sújtja és legfőbb óhaja, sürgős követelése a földadó kataszter kiigazítása. Rubinek Gyula „Paraszt szocializmus” című könyvéből idézeteket olvas föl, melyek szerint egy 8 holddal bíró gazda 128 korona adót fizet, tehát egy holdra 16 korona esik. Egy 46 holdas középbirtokos adója egy holdanként 15 korona 80 fillér. Miből éljen az a kisbirtokos, miből tartsa el családját, mikor ilyen horribilis adót kell fizetnie. Minél nagyobb a birtok, annál kevesebbet fizetnek, úgy hogy Csekonics gróf 45,000 holdas zombolyvai birtoka után már csak 9 korona 40 fillért fizet holdanként. A javaslatot nem fogadja el.

(Laehne Hugó beszéde.)

Laehne Hugó: Sándor Pál osztálygyűlést hirdet és szit. Mikor a földadó kontingentálásáról beszél, a pénzügyi bizottság alapjára helyezkedik, a kereseti-adó 40 százalékos emelésénél pedig a filiszter álláspontot foglalja el. Hogy ezek a javaslatok nem készültek tisztán merkantilisz szempontból, azt csak helyeselni lehet. Több mint 6 millió katasztrális hold föld van merkantilisz kézen. A kis existenciák nem azért mennek tönkre, mert sok adót, hanem mert sok kamatot fizetnek az uzsora-kölcsönök után. A tőkekamat-adóról beszél, amely a betevőt fogja terhelni vagy áthárítják az adósra. Szólv tehát a részletes tárgyalás alkalmával módosítványt fog benyújtani. Ő is aggályosnak tartja a kisgazdák helyzetét a kataszter kiigazításánál a nagybirtokosokkal szemben. A javaslatot elfogadja.

Ezután szünet következett.

(Wekerle válasza.)

Szünet után **Wekerle** miniszterelnök válaszol a vita alatt elhangzott ellenvetésekre. Kerülni fogja a politizálást és válasza kizárólag szakszerűen fogja megvilágítani a javaslatot. Elérkezettnek látja az időt áttérni az egyenes adók gyökeres reformálására. Sokan vannak, akik nem tartják időszerűnek a javaslat tárgyalását. Földes Béla erre példákat hoz is fel, hogy mért nem időszerű most e javaslat tárgyalása, de én ezen indokokat el nem fogadhatom. Tíz év óta gyűjtik az ide vonatkozó

statisztikai adatokat, e munkálatok befejezést is nyertek, tehát kár erre több időt pazarolni.

Attérve a községi adókra kijelenti, hogy a községek helyzete ez évben rosszabbodott, mert az állam olyan adókat engedett el, melyek után a községek adót nem szedhetnek. Pető Sándor kifogásolta, hogy csak az egyenes-adókat reformálták és nem egyúttal a fogyasztási adókat és illetékeket is. A legnagyobb könnyelműség lett volna ezt a két össze nem tartozó dolgot egybekapcsolni, mert ez csak zavart idézett volna elő. A törvény előkészítésénél az az elv vezette elsősorban, hogy a közszolgáltatások terén arányosságot teremtsen az egyes kereseti ágak közt. Azért valósította meg a létminimumot. Az ilyen javaslat a külföldi példák szerint alku tárgyát szokta képezni a kincstár és az adófizetők között. El volt rá készülvén, hogy elveti a Ház a javaslatot, de azt nem hitte, hogy ilyen tülzásokra ragadtassák el magukat egyesek.

Kijelenti, hogy e javaslat nem utáztat az osztrák adó-törvénynek, ez kizárólag a mi viszonyainkra szabott javaslat.

(Az új kataszterről.)

Adatokkal bizonyítja ezután a miniszterelnök, hogy a törvényjavaslatokban igenis van adómérséklés és pedig a kisparosok, kisgazdák javára és az üdvös hatás főleg a földadónál lesz érezhető. Ehez szükségtelennek tartja egy új kataszter megalkotását. Ezt ő nem javasolja, mert óriási költségekbe kerülne és mégis csak évtizedek alatt lehetne elkészíteni. Hanem igenis helyesli egy általános kataszter-revizió tervét, melyet legrövidebb időn belül óhajt megvalósítani. A progresszió helyett megvalósítja a jövedelem fokozatok szerinti osztályozását, amely igazságos intézkedés minden józanul gondolkodó embert kielégíthet.

(A kormány engedményei.)

Méltányolja a házbéradó-kulcs nagysága ellen felhozott érveket és kijelenti, hogy hajlandó azt egy százalékkal leszállítani. Az összes adónemeknél is méltányolni fogja a jogos kívánságokat, csak méltányosak és ne arra valóak legyenek, hogy a jóhiszemű embereket félrevezessék s egyéni és más érdekből igazságtalanságok velük és felforgassák az ország békéjét. Nyugodt lélekkel ajánlja elfogadásra reformjavaslatát, melyek hosszú időre biztosítják az adózás igazságos rendszerét és alapját vetik meg egy konszolidált nemzeti, közgazdasági és pénzügyi életnek. (Helyeslés.)

Az ülés ezzel véget ért.

Az aradmegyei takarmányinség

Keller Iván nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28.

Az Aradi Közlöny mai számában, a takarmányinségről megjelent cikk a gazdaközönség körében érthető feltűnést keltett. A szakkörökben annál inkább nagy esodálkozással olvasták a közleményt, mert nem volt tudomásuk a bajnak ilyen mérvű elhatalmasodásáról.

Szükségesnek tartottuk e fontos gazdasági kérdésben Keller Ivánnak, az Aradmegyei Gazdasági Egyesület ügyvezető titkárának véleményét kikérni. Keller a következőket mondta munkatársunknak:

— Nagyon meglepett az a cikk, amit ma az Aradi Közlöny-ben olvastam. En tudniillik a takarmányinségnek ilyen nagy mérvben való pusztításáról nem tudtam. Nekünk hivatalosan nem tettek erről jelentést. A múlt év novemberében Aradmegye több járásából kaptunk jelentést a takarmányinségről. Akkor én több gazdasági felügyelővel kimentem a községekbe és sokáig tárgyaltunk a gazdákkal. Azonban azt tapasztaltuk akkor, hogy nem olyan nagy az inség, mint a jelentések mutatták. Akkor a gazdák még másoknak el is adtak takarmányt. De már ekkor megállapítottuk, hogy a takarvaszra nagy inség lesz, ha a takarmányt

IV.

Az Igazság Szája pedig vigyorgott még most is, kajánul, ördögiesen. És vele vigyorgott d'Ambrá, aki azt az egész skorpiófészket elrejtette a triton vigyorgó szájába, amely így összemarta az árulkodó, öreg Ciechit . . .

eladják. Azt mondhatom, hogy úgy a gazdasági egyesület, mint a földművelési minisztérium s a főispán ur a legnagyobb rokonszenvvel, jóakarattal támogatták az inségbe jutott vidékeket. Ismétlem, amikor mi kint voltunk, nem volt olyan kétségbeesztő az állapot, mint most. Valószínű, hogy a mostani helyzetnek az oka, hogy az őszőn a gazdák egy része más vidékekre eladta a takarmányt jó pénzért, most pedig kétszer annyiért se kaphatja vissza a kissé meggondolatlanul eladott anyagot.

Tüntető negyvennyolcasok.

Küldöttség Kossuthnál és Justhnál. — Együttes harc az önálló bankért.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, január 28

A mai nap a tüntetések jegyében folyt le. A függetlenségi párt tüntetett Kossuth Ferenc mellett, Justh Gyula mellett, az önálló bank mellett és — Ugron Gábor ellen. Ez a négyféle irányu tüntetés pedig azért volt, mert a koalíciónak, a kormánynak és Bécsnek demonstrálni akarták, hogy a függetlenségi párt egységesen, vezérének, Kossuthnak vezetése alatt foglal állást az önálló bank mellett és kitart Justh Gyula oldalán abban a küzdelemben, amely a bankközösség ellen folytatnak.

Ez a küzdelem különben ma nem vetett erősebb hullámokat. Mind valószínűbbnek tartják, hogy a döntés csak néhány hét múlva következik el és akkor a függetlenségi párt alighanem kap még egy-két miniszteri tárcát.

Mai tudósításunk itt következik:

A Ház folyosóján.

A kora reggeli órákban alszik a politika is. Tíz óra körül van és az egész nagy ország-házban egyetlen ember van: Justh Gyula, aki már pont 9 órakor — mint rendesen, úgy ma is — benne volt a Házban és végezte az elnöki teendőket.

A képviselők csak tíz óra után szállingóztak. A mágnások és papok — értsd alkotmány-és néppártiak még ebben az órában is alsznak — de a felvillanyozott függetlenségiak talpon vannak és egyre sürűbben tódulnak a folyosón. Valamennyien ünneplőt öltöttek, hogy részt vegyenek a tisztelgésben, melylyel istenvilág előtt demonstrálni akarják, hogy a párt ragaszkodik Kossuth Ferenchez és főleg azt, hogy Kossuth és Justh között nincsen ellentét. Ellenkezőleg, a Ház és a párt elnöke teljesen egyetértének és Kossuth már a minisztertanácsban ugyanazt az álláspontot foglalta el, melyet Justh most a korona és a nemzet előtt képvisel és proponál.

Justh ma is hiven ragaszkodik hallgató álláspontjához. Szigorubban mint bárki előtte, ragaszkodik a király kivánságához és egyetlen szóval sem árulja el, hogy mit mondott a király neki és mit mondott ő a királynak.

Tagadhatatlan azonban az a tény, hogy Justh ma is azt hirdeti, „hogy rendíthetetlenül ki kell tartani az önálló bank mellett.”

Justh elég államférfi, sőt ma már elég diplomata, hogy ilyet nem mondana, ha odafent úgy tapasztalta volna, hogy az önálló bank terve a koronánál elvárhatatlan akadályokba ütközik.

Az egyetlen Ugron Gábor lármázik ma is a folyosón a bank és Justh ellen, de ma még kevesebb hallgatóra talál, mint tegnap és akik szóba állanak vele, csak azért teszik, hogy megmondják neki ítélő véleményüket az ő magatartása fölött. Erzi is már vesztét, mert már előkészíti a maga vértanúságát, mondván:

— En nem bánom, ha fejemet is veszik, de én nem engedem, hogy tönkre tegyék a függetlenségi pártot.

A függetlenségi képviselők elhatározták, hogy kifejezést fognak adni Ugron elleni elégedetlenségüknek. Voltak egyesek, akik kizáró indítványról beszéltek, a többség álláspontja azonban az volt, hogy a legközelebbi pártértekezleten kizáró indítványt tesznek Ugron ellen.

Amilyen esendes volt a Ház 10 órakor, olyan zajos lett husz perccel később. Akkor már ott volt a folyosón a legszorgalmasabb parlament-járó miniszter, Günther Antal dr., de ő nem avatkozott a politikai vitákba, hanem néhány újságíró ismerősének kedélyes anekdotákat mondott.

A megélénkült folyosónak ma kettős beszéd tárgya volt. Beszéltek a Kossuthnál való tisztelgésről és beszéltek Wekerlének mai beszédjéről.

A párt Kossuthnál.

Dél előtt tizenegy órára tervezték azt a demonstráló látogatást Kossuth Ferencnél, melyet tegnap este határozták el a függetlenségi pártkörben.

Tizenegy órakor körülbelül ötven képviselő Mérey Lajos vezetésével indult el a Greshampalotába. Ugron Gábor nem ment velük, igaz az is, hogy nem is hívták. De több más függetlenségi képviselő sem vett részt a tüntetésben.

— Miért fejezzem ki a bizalmamat Kossuth iránt? — kérdezte az egyik. Hát bántotta valaki?

Tizenegy óra körül érkezett meg a társaság Kossuth Ferenc lakására. Bevezették őket az ebédlőbe, ahol félkörbe állottak. Gaál András képviselő várakozás közben egyszerre zokogni kezdett.

— Az isten áldja meg a mi jó vezérünket! — mondta könnyeit törölve.

Tizenegy órakor kinyitották a hálószoza ajtóit. Ekkor már a tisztelgő társaság tagjainak a száma nagyobb volt 120-nál. Kossuth Ferenc egészen felöltözötten kilépett hívei közé, mögötte Sztterényi József államtitkár jött. Dörgő éljenzés fogadta őket. Kossuth alá széket tettek s Mérey Lajos nagy csendben kezdett el beszélni. Néhány mondata után harsogó tetszés tört ki. Biztosította Kossuthot a párt szeretetéről. A nemzet Kossuth hőleségére akarja jövőjét tenni. Dokumentálni akarja a párt, hogy egységes, ha vannak is, akik álhíreket gyártanak s konkolyt kívánnak közénk vetni s ellentéteket kelteni Kossuth és Justh közt. (Felkiáltások: Éljen Justh Gyula!)

Nyomban szavainak befejezése után felállott Kossuth, azután megint leült s beszélni kezdett.

— Minthogy én arra vagyok hivatott, hogy cselekedjem, a cselekedetnek pedig árt a beszéd — mondta — mennél kevesebbet fogok beszélni. Egyet mondok: dolgozom teljes lélekkel annak megvalósításán, ami a függetlenségi párt célja s ami az én célom is. Hogy mennyire lehet ezt a célt megközelíteni, ez attól függ, hogy mekkora a mi erőnk s milyen a mi összetartásunk. Sajnálom, hogy néha meggyalulnak a széthúzás jelei is, de tudom, hogy ezek az áramlatok olyanok, mint a tó vizén képződött gyűrűk, melyeket a belédobott

kő okoz. A gyűrűk terjednek, terjednek, azután elsimulnak s a tó vize ismét sima lesz. A függetlenségi párt lelkületének tükre is ilyen. Isten segédelmével, higgadt megfontolással sikerül megépíteni azt a várat, melynek egész életem munkásságát szenteltem. Tudom, hogy támogattok, de mégis jólesik nekem a ti szereteteknek ez a megnyilatkozása. Még egyre kérlek benneteket, gondolatok mindig arra, hogy akkor is dolgozom, ha hallgatók.

Beszéde után Kossuth Ferenc fölkelt a helyéből s így akart kezet fogni az emberekkel. De hárman is rákiáltottak:

— Ül le, ül le, drága vezérünk!

Kossuth erre leült s úgy fogott kezet az előtte elvonult képviselőkkel.

Bizalom Justh iránt

Tegnap este elhatározták a függetlenségi pártba, hogy Justh Gyula iránt Ugron Gábor támadása következtében tüntető módon bizalmi nyilatkozatot tesznek. Ma megtalálták ennek formáját is. A következő üdvözlő irást nyújtották neki át:

Kegyelmes Uram!

A sajtó egy részében terjesztett gyanúsításokkal szemben, mintha a te bécsi utad a függetlenségi és 48-as párt tagjai bármelyikénél a vezérek iránti bizalom megrendítésére lenne alkalmas és mintha a te eljárásod a pártnak sem kifejezett, sem hallgatóságos bizalmán nem alapulna, kedves kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy mi vezérünkkel, Kossuth Ferencel és Apponyi Albert gróffal egyetértésben és hozzájuk való rendületlen ragaszkodással teljesen oszítjuk az önálló bank kérdésében elfoglalt álláspontodat s hogy vezéreink és irántad való összetartó bizalmunkban semmiféle aknamunka megtántoritani nem fog. Aláíráások.

Az ívet elsőnek Teleky Arvéd gróf írta alá, utána valamennyi függetlenségi képviselő, köztük Hoitsy Pál is, a párt ügyvezető alelnöke. Ugron is alá akarta írni a nyilatkozatot, de Ráth Endre, akinél az ív volt, nem adta neki oda.

— Ezt te nem írhatod alá — mondta — hiszen ellened irányul.

Küldöttség Justh Gyulánál.

A képviselőház ülése után Batthyány Tivadar gróf vezetésével függetlenségi képviselők közül álló nagyszámu küldöttség ment Justh Gyula elnökhöz.

A függetlenségi párt — úgy mond Batthyány — ma üdvözölte vezérét, Kossuth Ferencet. Különböző támadások azonban úgy tüntetik fel a dolgot, mintha a függetlenségi párt nem lenne egységes. Tegnap egy kis disszonáns hang támadt, amely akarva-nemakarva azt a látszatot kelti, mintha a pártnak Justh iránt való bizalma megingott volna. Hazafias kötelességének tartja, hogy a párt ez egyetlen hang ellen is kimutassa, hogy teljes bizalommal van Justh iránt abból az alkalomból, hogy a király elé járult. A párt úgy a bank, mint minden egyéb kérdésben teljes bizalommal van Justh Gyula iránt.

A képviselők erre zajos éljenzésbe törtek ki, melynek lecsillapulása után Justh a következőképen válaszolt:

— Bevallom, hogy nagyon jól esik szívennek elismeréseket. A ti bizalmatok ebben a küzdelemben erősségem, elismerétek koszoruját azonban Kossuth Ferenc fejére kell tennem, aki évek óta erősít bennünket abban, hogy megálljunk a nemzeti bank mellett. Mindig egyetértettem pártunk vezérével és soha disszonancia nem volt közöttünk és soha nem is lesz, kivált a bankkérdésben.

Justh beszédét lelkes éljenzéssel fogadták a képviselők.

Justh Gyula és a románok.

Az aradi Tribuna ma reggeli számában a következőket írja:

A múlt szombaton Justh Gyula karonfogott a Ház folyosóján egy román képviselőt.

— *Oszinte békét akarok veletek kötni* — mondta Justh. — *Elvárom, hogy ebben az igyekezetemben teljes erővel fogtok támogatni. Mit szólsz a dologhoz?*

— *Hogy mit mondom?* — válaszolt a román képviselő. — *Hát ez nagy dolog volna. Kegyelmes uram, te tudod, hogy nem mi vagyunk a hibásak.*

— *Tudom,* — mondá Justh — *a hiba a mi részünkön van. Veletek békét akarok kötni az igazság és a demokratizmus alapján. Meg is mondom a királynak, hogy programom egyik kardinális pontját a veletek való kibékülés képezi.*

A Tribuna e rendkívül érdekes híradására ma éjjel a fővárosból cáfolat érkezett. Justh Gyula félhivatalosan kijelenti, hogy az utóbbi időben egyáltalában nem beszélt román képviselővel, ennél fogva a Tribuna-ban közölt párbeszéd sem történt meg.

VESZÉLYES**a Kossuth-utcai iskola épülete.****Bezárták a tanintézetet.**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28

Az eltussolási rendszer csődöt mondott. A jóhiszemű közönség elhitte Kovács Vince iskolafelügyelőnek, hogy a Kossuth-utcai iskolában minden a legnagyobb rendben van, az épület még a messzinai földrengést is túlélte. Kiadták a városházán a jelszót, hogy azért sincs veszedelem, mert hamarabb került nyilvánosságra, mielőtt még az illetékes tényezők jónak látták volna a város közönségét egy új iskola építésének a tervével meglepni.

Ha ez olyan szépen, simán ment volna, akkor hivatalosan is hirdették volna, hogy az iskolát annyira megrágtá az idő vasfoga, hogy nincs ember, aki a gyermekek testi épségeért felelősséget merne vállalni.

Amit ezelőtt öt-hat nappal oly határozottan megcáfolt az iskolafelügyelő, azzal, ma egy bizottsági szemle eredményét állítjuk szembe. Ez azt igazolja, hogy az a tudósításunk, melyben elmondottuk, hogy a Kossuth-utcai iskola igazgatója a polgármesterhez intézett beadványában az iskola veszélyes voltára hívta fel a figyelmét, — szóról-szóra megfelelt a valóságnak. Megirtuk, hogy Marinkovics igazgató figyelmeztette a polgármestert az iskola foskadozó voltára és kérte az intézkedését. A közlemény megjelenése utáni napon Nachtnebel Odön főmérnök és Kovács Vince iskolafelügyelő künn jártak az iskolában és konstataáltak, hogy azon csak egy hajszálnyi repedés látható.

A polgármester azonban intézkedett, hogy bizottságilag állapíttassék meg, vajjon az épület megfelel-e a közbiztonság követelményeinek. A bizottságot, amely ma Lőcs Rezső tanácsnok vezetésével kinntjárt, nem az a szempont vezette, hogy *nem kell a publikumot idő előtt felizgatni* hanem kötelességhez mérten alapos szakemberekhez illeően mást is tett, minthogy kezeivel végig simította a falakat a nedvesség konstataciója céljából. A padmaly gerendáit furatta meg s ezek a furások egyszerűen azt mutatták, hogy a gerendák teljesen korhadtak és az iskolában a tanítást egy pillanatig sem szabad folytatni. A gerendázat kieserélendő s addig is míg ez megtörténik, a padmaly oszlopokkal alátámasztandó. Egyelőre nyolc napra zárták be az iskolát. A szakértő bizottság véleményét a polgármester

az iskolaszék ma tartott ülésén terjesztette elő s az iskolaszék tudomásul vette az intézkedéseket.

Meg kell jegyeznünk, hogy most csak azért nem határozták el a veszélyes iskola teljes rekonstrukcióját, mert a gyermekek szorgalmi idejét nem akarják megrövidíteni s az amerikai rendszerű oktatással járó nehézségeknek sem lehet őket kitenni. A szüneti folyamán kerül végleges megoldásra a kérdés.

Kivándorlási üzemek**Aradmegyében.****Elkobzott csábító levelek.**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28.

Már a múlt esztendő végén megemlékeztünk arról a szomorú jelenségről, hogy az Aradmegyéből Amerikába való kivándorlás a tél folyamán újból erősen megnövekedett. Az elmúlt esztendő utolsó két hónapjában több ember vándorolt ki Aradmegyéből, mint az összes előző tíz hónapban. Az új év első hónapjában ez a kivándorlás még növekedett és a jelek arra vallanak, hogy a közel jövőben még inkább emelkedni fog a kivándorló aradmegyiek száma.

Ennek a jelenségnek egyik okára már a multkor rámutattunk. Amerikában különösen Taft megválasztása óta a bizonytalan és súlyos gazdasági viszonyok megint megjavultak és a nagyobb munkakereslet természetesen növeli a kivándorlók számát. Ez a szaporodás azonban még sem lett volna akkora, ha meg egy másik ok is nem járul hozzá a kivándorlás erősödéséhez. Ez az ok a kivándorlási ügynökségek csábítása, amely az utóbbi időben Aradmegye némely vidékén feltűnően nagy mérvet öltött.

Néhány főszofigabíroság, különösen a borossebesi főszofigabíroság már többször felhívta az alispán figyelmét arra, hogy járásának több községét valósággal elárasztják levelekkel a kivándorlásra csábító ügynökségek. Az alispán szigorú nyomozást rendelt el ebben a dologban és e nyomozás hamar eredményre is vezetett.

A borossebesi eszenlőrség az utóbbi hetekben vagy hatvan kivándorlásra csábító levelet kobozott el a postán. A leveleket a hamburgi Mislér-cég zágrábi ügynöksége küldte legnagyobb részben Borossebesre és Buttyinba. De ezeken kívül más községekbe is érkeztek ilyen levelek, még a legkisebbekbe is. Így például Báltvene községbe, mely mindössze alig 24 házból áll, 30 ilyen levél érkezett. A levelek nagyhangu ígéretekkel és igen kedvező utazási feltételekkel igyekeznek rávenni a tudatlan embereket az ígért fölkjére való kirándulásra, hova természetesen legelőszóbban a hamburgi ügynökség szállítja az utasokat.

A főszofigabíroság megindította az eljárást e levelek ügyében. Kiderült, hogy azok legnagyobb részét a zágrábi ügynökségnek egy aradmegyei származású hivatalnok írja, aki így, ismerősei kiesabítása révén akarja megszerezni a maga provizióit. Az alispáni hivatal most bekérte a főszofigabíroságoktól e leveleket és az ügy aktáival együtt felterjesztette azokat a belügyminisztériumba a büntető eljárás megindítása végett.

MULATSÁGOK.

(=) Az egyesült ujarad-zsigmondházi önkéntes tüzoltó-egylet február 6-án, az uradalmi sörésarnok összes termében, pénztára javára zártkörű bált rendez. Belepu-díj: személyjegy 1 kor. 60 fill., családijegy 4 kor. Kezdeté este 8 órakor.

Szerbia intrikál.**A balkáni események.**

— Távirati tudósítás. —

Arad, január 28

Szerbia, amelyet a török-bolgár események az utóbbi időben teljesen háttérbe szorítottak, ma ismét életjelt ad magáról. A hetek óta húzódó kormányválság véget ért, még pedig oly módon, hogy a régi kormány megmaradt a helyén. Ez a háborus párt diadalát jelenti és ezzel harmonizál a kormány ama intézkedése, melylyel a diplomácia egy tagját Konstantinápolyba küldi direkt azzal a céllal, hogy az osztrák-magyar-török megegyezés útjába akadályokat gördítsen.

Mai értesüléseink a következők:

A szerb kormányválság.

Belgrádból írják: Minthogy a Velimirovics-kabinet a király kivánsága folytán továbbra is a kormányon marad, a kormány elhatározta, hogy a szerb diplomáciai karban több változást szándékozik keresztül vinni. Milovanovics Milován dr. volt római követ helyébe, miután külügyminiszteri tárcáját megtartja, Vazics Mihály dr. volt bécsi követet nevezték ki Rómába. Nenadovics Jásót, a király unokacsásját és jelenlegi konstantinápolyi követet, aki eme fontos pozíciót nem képes kellően betölteni, visszahívják állomáshelyéről és Berlinbe szándékoznak őt küldeni követnek. Konstantinápolyban Risztics Mihály, mostani bukaresti követ, aki egyik legalaposabb ismerője a Balkán politikai viszonyoknak, lesz Nenadovics módja.

Szerbia a megegyezés ellen.

Berlinből jelentik: Belgrádból jelentik a Preussische Zeitungnak, hogy a belügyminisztériumban tegnap a király elnöklésével hosszabb tanácskozás volt, amely különösen az osztrák-magyar-török megegyezéssel foglalkozott. Erre a tanácskozásra megérkezett az úszkúbi szerb konzul is. A tanácskozáson hevesen kikeltek a megegyezés ellen, mely Szerbia összes terreit megsemmisíti és elhatározták, hogy minden lehető megtesznek a monarchia és Törökország közti megegyezés megakadályozása céljából. Ezen elhatározáshoz képest a minisztertanács a belgrádi diplomáciai testület egy tagját Konstantinápolyba küldte, akinek az a feladata, hogy a török képviselőket rábirja az osztrák-magyar-török megegyezés-meghiúsítására.

A török-bolgár allér.

Konstantinápolyból jelentik: A Yeni Gazetta jelenti, hogy a porta tegnap a hatalmakhoz körjegyzéket intézett a bolgár mozgósítások ügyében, amelyben kijelenti, hogy nincsenek agresszív szándékai és ezért nem érti Aulgária eljárását.

Bassorah vilajetben két törzs között harc keletkezett. Mindkét részről összesen 30 halott és 10 sebesült volt.

Törökországból.

Konstantinápolyból jelentik: A „Yeni Gazetta” az angol nagykövetségtől felhatalmazást nyert, hogy a Szerveti Funum jelentését, amely Grey államtitkár részéről Lowther konstantinápolyi angol nagykövetnek adott instrukciókra vonatkozott, megcáfolja. Tegnap estig ily instrukciók nem érkeztek meg. Ugyanez a lap közzé teszi Edvárd király tegnap közölt kijelentéseit, amelyeket a londoni török nagykövethoz intézett. A török lapok jelentik, hogy a nagykövet február 1-ére ismét meghívást nyert a királyhoz.

Az Ikdam szerint a cettinjei török követ a külügyminiszter megbízásából a porta sajnálkozásának adott kifejezést azon helyén nem való hang miatt, amelylyel Tomanovics montenegrói miniszterelnök Törökországról Bosznia régebbi kormányzásával összefüggésben nyilatkozott.

A repülőgép a háboruban.

Péteryárról jelentik: Egy pánszláv lap, a Szwijet gyűjtést indított Szerbia számára az Ausztria-Magyarország elleni háború céljaira. A lap azt mondja, hogy feltétlenül bizik Szerbia igazságos ügyének diadalában. A gyűjtés célja két Wright-féle repülőgépnél beszerzése Szerbia és Montenegró számára, amelyből majd dinamitbombákat fognak vetni az osztrák-magyar területekre. A fantasztikus célzatu gyűjtésnek eredményeképp már az első napon 5000 frank gyűlt össze.

A hitelezők védelme.

Előadás a kereskedelmi kamarában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara közgazdasági liceumának keretében ma Farago Rezső, az Aradi Kereskedők Köre titkára tartott előadást a hitelezőkről, s azokról az intézményekről, a melyek a hitel védelmére szolgálnak. Bevezetőben azokról a tendenciákról beszélt, a melyek hatása alatt a törvényhozás és a bírói gyakorlat a hitelezők jogainak megrovíditására törekszik, pedig a hitelező romlásával pusztul a hitel is, s vele együtt az adós is.

A hitelvédelem eszközei közül elsőnek a *hitelbiztosításról* beszélt s azoknak a külföldi intézeteknek szervezetét ismertette, amelyek a hitelezésből eredő károk ellen való biztosítással foglalkoznak. Azután a *nyílt számlakövetelések leszámlálásával* foglalkozott, amely Magyarországon még nem tudott elég teret találni. Ismertette a bécsi és budapesti *hitelezői véddegyleteket*, majd azokról a kísérletekről szólt, amelyet *vidéki nagykereskedők* tettek külön véddegyletek létesítése iránt. Hosszabban szólt a *hiteltudósítás*, az információ szervezetéről, az ezen a téren tapasztalható visszaélések és hibákról. Az iparosok által tervbe vett *fekete-könyvek* tervét is méltatta, majd a hitelezők *incasso-szervezeteiről* szólt, s főlegmélítette azokat az eredményeket, amelyeket ezen a téren, valamint a hitelvédelem körül az aradi kereskedők és iparosok közös egyesülete, az *aradi incasso- és tudakozódó egyesület* elért.

Az előadás végén, amelyet nagyszámú kereskedőkből és iparosokból álló közönség hallgatott végig, *Krisztyóry János* kereskedelmi és iparkamarai elnök mondott köszönetet a kamarára nevében az előadónak.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **A polgári jótékony nőegylet története.** A polgári jótékony nőegylet elhatározta, hogy 65 évi fenállásának történetét megírni fogja. E nagy és nemes munkára Bignio Mária urhölgy vállalkozott. A kiváló író nő művel az elmúlt évtizedek kulturális törekvéseinek. Aradi társadalmi életének hű tükrét kívánja nyújtani. A rendelkezésre álló bő anyag ehhez nem elégséges; mert az ugyszólván kizárólag az egyesület hivatalos életére vonatkozik s nem nyújt tájékoztatást azon eseményekről és személyekről, melyek vagy kik, bár kihatásuk s cselekményeik az egyesület céljaira vonatkoztak — mégis távolabb állottak attól s így az évkönyvekben esetleg meg nem örökítették. Hogy tehát a kép teljes legyen, felkérjük ezen az uton mindazokat, kik az elmúlt 7 évtizedből származó s az aradi polgári jótékony nőegylet életére s működésére vonatkozó bármely emlékek, iratok, újságcikknek, programnak, meghívónak, fényképeknek birtokában vannak, sziveskedjenek azoknak eredetijét vagy az iratoknak másolatait mielőbb Bignio Mária urhölgyhez (Aulich Lajos utca, Arad) juttatni. Az aradi polgári jótékony nőegylet elnöksége.

A debreceni választás.

Dégenfeld gróf bukása.

— Távirati tudósítás. —

Arad, január 28.

A választás.

A választás reggelén a város minden részében csendőrjáratok cirkáltak és minden gyanús embert igazolásra szólítottak föl. Már a választás megkezdésekor látható volt, hogy Dégenfeld nem győzhet. A Csanak táborában egész nap nagy tömegben hullámozottak a választók. Különben a választás egész rendben indult meg.

A Varga-utca felé eső részen, vagyis a megyeházán sorshuzás utján a szavazást a Dégenfeld-pártiak kezdték. Az első turnus fél tíz órakor kimerült.

Kazal kereskedő, akit tegnap korteskedés közben elverték, reggelre agyrázkódásban meghalt. (Kazal Csanak-párti volt.)

Ekkor volt

Dégenfeldnek	50
Csanaknak	35

szavazata.

A másik bizottság a Kossuth-utca felé eső részen, vagyis a városházán volt. Ott szintén sorshuzás utján a Csanak-párt kezdte a szavazást. Fél tízkor esett

Csanakra	125
Dégenfeldre	2

szavazat.

Fél 11 órakor a szavazási arány ez volt

Csanak (Varga-utca)	126
Dégenfeld (ugyanott)	99

Ugyancsak fél 11 órakor kapott

Csanak (Kossuth-u.)	162
Dégenfeld (ugyanott)	25

szavazatot.

Az összes szavazatok aránya fél tizenegy órakor ez volt:

Csanak kapott	288
Dégenfeld	124

szavazatot.

A választást Varga Lajos dr., a debreceni függetlenségi párt vezérférfia vezette.

Fél 12 órakor a szavazatok aránya ez volt

Csanak	521
Dégenfeld	227

Erőszakoskodó képviselők.

A kormány pressziója és terrorizmusa egyenesen türehtetlen volt. Negyven kormánypárti függetlenségi képviselő jött le Csanak mellett korteskedni s a képviselők tiszta és befolyásmentes választás nagyobb diadalmára sorra jártak a választók házaik és nem kíméltek rábeszélést, ígéretet és fenyegetést. Leszkay Gyula, Papp Elek, Irsay József, Bethlen István gróf, Fried Lajos, Dobrovits Milán és Somsich Tihamér gróf állandóan kortesbeszédet tartottak Csanak mellett. A korteskedésből nem hagyta ki a kormány az egyházat sem. A kongrua javaslatok még nincsenek megszavazva s így az ottani piarista rend egy szívvel-lélekkel sietett a kormány jelöltjének támogatására. Előkelő államtisztviselők csinaltak hangulatot Csanak mellett és érvényesítették befolyásukat alárendeltjeikkel szemben a nyílt szavazás minél tökéletesebb igazolására. Nagy megdöbbenést és elkeseredést keltett a Dégenfeld választók között, midőn délben 12 órakor kétszáz vasutas jelent meg egy tömegben, hogy Csanakra adja le szavazatát. A vasutasok csoportját, mely főleg tisztekből, altisz-

A belényesi választás óta nem volt még olyan elkeseredett kortesháború, mint amilyen Debrecen városát izgalomban tartotta. Szabó Kálmán örökét kellett betölteni s két jelölt küzdött a mandátumért: Dégenfeld József gróf ellenzéki és Csanak János hivatalos függetlenségi. A választás ma zajlott le az egész ország óriási érdeklődése mellett s Csanak János nagy győzelmével ért véget.

Be sem lehet számolni arról a horribilis kortes-harerról, amely a mai napot megelőzte. Mind a két fél a legnagyobb kiméletlenséggel, a legádázabb elszántsággal vette fel a küzdelmet a mandátumért. A sajtóban és a szószekeken egyaránt olyan energikus, szinte zabolátlan erőfeszítést fejtettek ki mindkét részről, hogy Debrecen városa talán Kovács Gusztáv főispán megkergetése óta ilyen izgalmas, viharos napokat nem élt át, mint ezekben a hetekben.

Az izgalmas választásról és előzményeiről ezt a tudósítást közöljük:

Erőszakoskodó jölszán.

A Dégenfeld-párt rettenthetetlenül állt ki a porondra az összes hatóságokkal szemben, csak hogy a hivatalos Kossuth-párti jelöltet kibuktassa. A debreceni főispánról, a főkapitányról, a polgármesterről derítette ki egymásután, hogy hallatlan pressziót fejtenek ki Csanak János érdekében. A függetlenségi Dégenfeld Józsefet darabontuak, graniesárnak, Tisza-huszárnak titulálták s felhoztak ellene mindent, amit egy hosszas közéleti multból ki lehet kapirgálni. Az ellenzék természetesen hasonló tenorban válaszolt. Közvetlenül a választás előtt Veszprémy Zoltán koalíciós főispánról — a kinek érthetően érdeke volt a hivatalos zászló diadala — azt derítették ki, hogy a darabontokkal igen barátságos összeköttetést tartott fenn. Mikor Naszódy kir. biztos Debrecenben tanyát ütött, Veszprémy Zoltán, aki akkor megyei főjegyző volt, nyomban rendelkezésére bocsátotta a királyi biztosnak a vármegyeház kulesait, míg például Kovács polgármester ezt megtagadta. Kijelentette Veszprémy azt is, hogy a királyi biztos törvénytelen rendeleteit nem hajtja végre, hanem lemond az állásáról, — ezt azonban nem tette meg.

Ezeket a vádakát olvasta a választást megelőző napon a főispán fejére a Dégenfeld-párt sajtója. A Csanak-párt közlönye természetesen legközelebbi számában bőséges cáfolattal szolgált a debreceni civisnek és — mint eddig tette — Dégenfeld József gróf multjából igyekezett sötét foltokat kikeresni és publikálni.

Hogy micsoda képviselőjárás volt Debrecenben ezekben az izgalmas napokban, arról beszélni sem kell. A kormánypárt egész sereg honatyát küldött a hivatalos jelölt támogatására, míg Dégenfeld József gróf mellé a balpárti képviselők utaztak le korteskedés céljából.

A választási hadjáratban roppant kéjesítették Debrecenben a felekezeti kérdéseket is.

Ilyen nagy esetepaté előzte meg a mai választást, amelynek eredménye teljesen bizonytalan volt.

tekből és munkásokból állt, magas állású hivatalnokok vezették.

Csanak győzelme

A Dégenfeld párt lehangoltságát pillanatnyi lelkesedés és bizalom váltja fel, midőn a szocialista párt mellé esatlakozik és nagyobb csoportot vezet támogatására.

12 órakor a két párt aránya a következő:

Csanak	541
Dégenfeld	236

1/2 1-kor volt

Csanaknak	612
Dégenfeldnek	317

A kormánypárt, nehogy vezető állását elveszítse, 1 órakor hirtelen felfüggeszti a választást. A pártok állása ekkor:

Csanak	690
Dégenfeld	387

A szünetet a kormánypárti képviselők és kortesek új szavazók toborzására használják fel. A nagy buzgólkodásra nincs szükség, mert a hetek óta jól megdolgozott állami hivatalnokok és alkalmazottak nagy csoportokban jönnek, hogy leszavazzanak a kormánypárti jelöltre, minek folytán 2 órakor

Csanaknak	835
Dégenfeldnek	477

szavazata volt.

Ez maradt továbbra is az arány. Fél 4-kor leszavazott

Csanakra	1009
Dégenfeldre	543

választó. Ekkor Csanak győzelmét már bizonyosra veszik.

Öt órakor kitzúzi az elnök a zárórát hatra. Ekkor a szavazók már csak egyenként szál-lingóznak.

Hat órakor az elnök kihirdeti az eredményt. E szerint kapott

Csanak	1119
Dégenfeld	489

szavazatot és így 633 szótöbbséggel Csanak kímest választották meg Debrecen képviselőjévé.

A függetlenségi táborában óriási lelkesedés uralkodik. A mandátumot egy küldöttség vitte Csanak lakására s az új képviselő megatottan köszönte meg a választók „bizalmát.”

ARANY A FÁNKBAN.

*
Egy aradi vendéglőben minden ötvenedik fánkba aranyat tesznek a vendégek számára.

Hogy mily endar, nehéz az élet,
Szeretnék elhítni véled
Naponta, olvasó, te nyájas,
Légy agglegény, avagy vén házass.
Mondják: pecsenyét nem látsz soha
A sors hozzád igen mostoha,
Nem eszel sohse főzeléket
Szár az kenyér csupán az étked:
Hogy adóssággal vagy tele
És nyakig elmerülsz bele.
S több efelét. No, mondhatom,
Ez mind egy szóig ragalom.
Dehogy ily szomorú a kép!
Vidán, elégedett a nép
És hogy boldogság van-e honban:
Bebizonyítom neked nyomban.
Lehet-e ott inség, nyomor,
S szükölködés egy oly hazában,
Hol megte-lye minden gyomor
S aranyakat találsz a fánkban?

—ős.

A KÖLCSEY-ZSUR.

Prohászka László. — Szilágyi Károly.

Balla Ignác

Boszantóan hideg teremben, didergő, szépszámú közönség előtt folyt le a Kölcsey-egyesület mai felolvasó estélye. Ezzel a leirással kell kezdeni ezt a referándánkat, ha hűségesen akarunk beszámolni a városháza nagytermében ma este történtekről. Ez volt a közönségnek is az első és talán legerősebb impressziója, bár a felolvasók mindegyike megtette a magáét annak érdekében, hogy ezt az éghajlati kellemetlenséget ellefedtesse velünk. Csupa meleg, kedves, szimpátikus és érdekes témákról beszéltek: a nőkről, a gyermekekről és a napsugaras, ragyogó egü Itáliáról. Igazán nem rajtuk — s úgy tudjuk, nem is a rendezősen — mulott, hogy még sem tudták egészen felmelegíteni a közönséget. Illetékes egyéneknek mindenestre erős figyelmeztetés marad a mai külsőséges, de azért elég fontos kellemetlenség.

Prohászka László dr. felolvasása nyitotta meg az estélyt. Ez az őszinte, széleslátókörű orvos-ember érdekesen és sok megszívlelendő szempontból beszélt a nők mai helyzetéről és arról a társadalmi forrongásról, mely hivatva van megteremteni a jövő felszabadult és tökéletesebb női típusát.

A nagy tetszéssel fogadott felolvasást lapunk egyik legközelebbi számában közölni fogjuk.

Dr. Szilágyi Arthur Károly, budapesti ügyvéd, az Országos Gyermekvédő-Liga igazgatósági tagja volt a következő előadó. A gyermekvédelem körében a nőkre váró feladatokról szólott. Az érdekes, lelkes és nagy tudásravalló felolvasás lényegét itt közöljük:

A 20. századbeli gyermekvédelem több a jótékonyágnál: az nem *charitas* csupán, hanem elsőrangú társadalmi probléma, melynek mikénti megoldásától a jövő nemzedék boldogulása függ. A probléma sarkötete, hogy minden újszülöttnek, a haza minden polgárának joga van a tisztességes megélhetéshez. Kötelessége tehát minden szülőnek, hogy gyermekét a tisztességes megélhetés eszközeivel vértelje: tartsa el és nevelje megfelelően. Hol a szülő e hivatás teljesítésére képtelen, ott az állam kötelessége kezdődik, hogy a szülő helyett lássa el a gyermeket mindazzal, amit jövő jó sorsának biztosítása igényel. A magyar állam töle telhetőleg e feladatának megfelel: ma 17 menhelyének kötelekében körülbelül 45.000 „állami gyermek” neveltetik. Az állam ezen physikailag megmentett gyermekek lelki és erkölcsi kiképzetése, valamint ezek elhelyezése tekintetében nem nélkülözheti a szabad társadalom, különösen a nők hatékony segítségét. E segítségre azonban a gyermekek azon légióinak van igazán nagy szüksége, kik az állami nevelés áldását még nem élvezik, vagy bármely okból egyáltalán nem is élvezhetik.

Ez utóbbiak a züllés lejtőjére kerülnek. Iskolába se jutnak, vagy — oman kijutnak. Nevelik őket az utca, a rossz társaság. Meg kell tehát mentenünk a gyermeket oly időben, midőn az még nem késő. Az elhagyottság első percében, ha lehet és akkor a siker is biztos, de mentenünk kell később is, ha korábban nem lehetett, munkánk kárba ekkor sem vész.

Ezen meggyőződések vezették a magyar társadalmat, midőn a tömegmentés preventív munkája érdekében 3 év előtt az Országos Gyermekvédő Liga zászlaja alá sorakozott. Minden gondozásunk alá eső gyermeknek szüksége van patronusra, erkölcsi támaszra, ki sorsa iránt érdeklődik, azt helyesen irányítja, szóval és tettel igaz utra tereli. Szóba áll vele, kívül eleddig senki se törődött, érezteti vele, hogy ő nincs kizárva a társadalomból, abba beleilleszkedik. Ez a *patronage*. De erre nem a számító, rideg, elfoglalt férfi, hanem a szívvel gondolkozó, lelkében magasztosan érző nő való: az, ki maga is anya, ki a gyermeket és kít a gyermek megért.

Patronage nélkül tehát nincs gyermekvédelem.

A Liga a patronage jegyében szervezett magyar társadalom. A magyar nő e munkából kiveszi részét. Ezért bizunk a jövő nemzedékben.

Balla Ignác, az „Uj Idők” segédszerkesztője, az aradi származású poéta lépett ezután a felolvasó asztalhoz. *Olasz mozaik* címen adott elő ötletesen összeválogatott képeket, költeményeket, novellákat, amelyekben rajongással és színesen szólott az olasz szokásokról, művészi életről, a csodaszép Itáliáról és általában az olasz népről. Egy olasz szocialista költőtől is olvasott fel saját fordításában két érdekes poemát, amelyek közül egyet, valamint egyik felolvasott saját novelláját tárcarovatunkban közölünk. Végül néhány automobil-humoreszk után *Heted-iziglen* című nagyobb költeményét olvasta fel, melynek megkapó keleti képei nagyra tetszettek a közönségnek.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: A király, vigjáték. Be utató előadás. (B. cseriet).

Szombat: A király, vigjáték. (C. béciet).

Vasárnap: Delután, fél hely-rakkal: Kállay Jolán bucsufelolvasóval Vig o z v e k y. op rette Randes hely-arakkal este: A király, vigjáték.

Igazság.*)

— *Settimo di Vico*. —

Habár nem vagy irástudó, barátom,
De azt te is tudod, ó fájdalom,
Hogy az igazság az egész világon
Csak kétséges, csak fonák fogalom.

Az élete, — mint a miénk, csak kurta,
És vak volt, már ahogy világra jött,
Nézzed bár lentről, bűn sarában turva,
Vagy fönről, az erény-felhők fölött.

Hát van igazság e viszás világban...?

— Amíg a választ végre megtaláltam,
Kérdém ezt sokszor, mikor nem hívék...

Igazság...?! O, van, van igazság itt lenni,
És él, és létezik, akár az Isten,
De — egyiket sem látta senki még!

Balla Ignác.

*) Bellininek, a nagy olasz népköltőnek és mai dialektusban író satirikusnak utódja akadt egy talán kocsis személyében. Ez a kocsis — *Settimo di Vico*. Az *Aradi*, a római szocialista pártlap fődözte föl és ennek hasábjain jelentek meg először erősen szocialista izű versei és most, hogy legújabb kötete — immár a második — megjelent *Verso la Liberta!* (A szabadság felé!) címmel, egész Olaszország ünnepli ezt a proletár-költőt.

* Kállay Jolán bucsuja. Utolsó nagy sikerét a Csókkirályban aratta Kállay Jolán Aradon és ma szorongásig tett nézőtér előtt vett végleg bucsút a kitünő művész, aki ezzel megvált az aradi színpadtól. A bucsuzásán összejött nagy közönség nem rendezett különösebb ovációkat Kállaynak, mintha nem hitt volna a végleges válásban. Pedig Kállay pompás Fausan Miskája mindenben kiszolgálja a legnagyobb tetszésre. Sajnálatos baleset is érte a bucsuzó művészt, a második felvonás végén elájult és a színpadra siető orvosok pár pernyi fáradozásába került, míg eszméletre térítették. Azalatt hiába zugott a művésznő-ünneplő taps. Kállay nem jelenhetett meg a függöny előtt és így tulajdonképen az első felvonás után intett valójában bucsút a közönségnek, mely mindig szívesen fog visszaemlékezni Kállay Jolánra. H. G.

* *Egy az Isten*. Mohos Agoston ismert aradi poéta a következő előfizetési felhívást bucsúította ki: *Egy az Isten*. Ezt a címet viseli majd

verskötetem, amely március hóban jelenik meg. Egy könyv 2 korona. A gyűjtőket kérem, hogy iverket március elsejére föltétlenül hozzám juttatni sziveskedjenek. Mohos Agoston, a Függelenség főmunkatársa.

* **A király.** Holnap mutatják be Flers, Caillavet és Aréne vígjátékát, *A király-t*. A címszerepet Szendrey Mihály játssza. A többi szereplő a következő: Novák Irén, H. Harmath Józsa, Zalay Margit, Várnay, Leövey, Delli, Martonfi és Polgár.

* **A Vig özvegy** — délután. Kállay Jolán, a színháznak távozó primadonnája a délutáni közönségtől is elbueszik. Az igazgatóság vásárnap délutánra A Vig özvegycet tüzte ki előadásra.

* **József főherceg „A király”-nál.** József főherceg és Augusztia főhercegnő tegnap este — mint Budapestről írják — ott voltak *A királynál* és ez kétségtelenül nagyobb és érdekesebb esemény, mintha a főhercegi pár a királynál jelent volna meg. Mert „A király”-nál, az Aradon holnap bemutatandó bohózatnál jelentek meg a Vigszínház udvari páholyában, a Flers, Caillavet és Aréne vídám, csufolódó darabjánál, amelyben tudvalevően ugyancsak rájár a rud a királyra. A három kiváló francia ugyanis legalább is annyira kifiguráz ebben a darabban egy koronás főt, mint amennyire kiviceeli a saját republikánus kormányát. És József főherceg a feleségével a királyi páholyból ma este végignézte ezt a komédiát és — kitünően mulatott rajta. A ma esti váratlan és feltűnő vizitnek az az érdekes előzménye, hogy József főherceg tegnap este a Park-klubbeli hangverseny után tartott cercle során megszólitotta Hegedüs Gyulát, a Vigszínház kitűnő művészt, akit a minap látott az „Izrael” című darabban. A főherceg elismeréssel bókol a művésznek, aztán megkérdezte tőle:

— Milyen darab az *A király*?

— Nagyon jó darab — felelte a művész — és nagyon mulatságos.

— El lehet ahhoz menni? — érdeklődött tovább a főherceg.

— Hogyne, fenséges uram — folytatta Hegedüs — és biztosíthatom fenségedet, hogy nagyon jól fog mulatni . . .

József főherceg tehát Hegedüs biztatására már ma sietett a Vigszínházba és amikor Augusztia főhercegnővel megjelent a királyi páholyban, a közönség val sággal szenzációs feszkelődéssel fogadta. Az előadás folyamán pedig izgatottan lesté mindenki, hogy hogyan fogadja a főherceg a királyellenes tréfákat, meg az udvari világ sokszor nagyon is csipős kifigurázását. A főherceg nyugodtan, szinte merev arccal ült helyén, de sokszor elmosolyodott ő is, a főhercegnő is és kétségtelen, hogy Hegedüs Gyulának igazza volt: a főhercegek nagyon jól mulattak. Pedig a mi magyar előadásunkban micsém enyhítettek a francia szövegen, minden királyellenes tréfa, gúny benmaradt a darabban, nem egy, mint Bécsben, ahol a Neue Wiener Bühne előadása előtt a bécsi cenzor ugyancsak sok szatirikus elmésséget gyilkolt meg a kékceruzájával. De Bécsben még így se nézte meg „A király” előadását egy főherceg sem . . .

* **Sauer Emil** tegnapi berlini hangversenyével, amint ő rendesen szokta, szenzációs sikert aratott. A nagy hangverseny-zongora, melyen Aradon játszani fog, szombaton érkezik meg. Jegyek ifj. Klein Mórál válthatók. 619

* **Utolsó jegyek a Svárdström hangversenyre.** A Svárdström nővérek hangversenye iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg s arra való tekintettel, hogy a hangversenyre az összes ülőhelyek jegyei elfogytak, elhatározta a hangversenyt rendező Weisz Leó cég, hogy most már az állóhelyek jegyeit fogja elővételben kiárúsítani, de csak korlátolt számban. Felhívja a cég a zeneértő közönséget, hogy igyekezzenek a jegyeket már most biztosítani magának, mivel a hangverseny előtt való napokon semmiféle jegyet nem tud adni. 648

* **A Kölcsey-egyesület könyvtára ma zárva van**

Mosolygó halottak.

Nagy Sándor.

Néha hetenként kétszer is beállított a szerkesztőségbe egy alacsony, sovány, élénk szemű, rozsdásderes bajszu emberke.

— Kérem, szerkesztő úr...

— Tudom, közölni fogjuk a kommunikét. Köszönjük.

— De kérem, szerkesztő úr, ne huzzanak ki a cikkből semmit. Minden szó fontos. A tornaegylet most nagy dologra készül.

— Tudjuk, méltányoljuk is a tornaegylet törekvéseit, de naponkint nem közölhetünk cikket róla. Hiszen akkor minden egyesület megkövetelhetné ezt tőlünk.

— De...

És hiába volt minden igyekezet, a mosolygó, villogó szemű kicsi embert nem tudtuk meggyőzni a mi elveink jogosságáról.

— Az embernél az a legfontosabb, — magyarázta — hogy egészséges legyen. A tornászattal pedig elérhető ez. Azért kell pártolai a tornázó társaságokat.

Azzal letette a kéziratot az asztalra. A hosszú, szálas betűkből összerótt kommuniké alatt mindig ez volt olvasható: *„Küldi Nagy Sándor.”*

Ez a kicsi, sovány ember csodálatos kitartással és szeretettel munkálkodott, hogy minél fejlettebb legyen embertársai és a jövő nemzedék izomereje. Ha már az ő fizikuma olyan gyöngé, törekény volt, legalább azokon akart segíteni, akiken még lehetett. Közismert volt Nagy Sándor arról, hogy minden baj orvosságát a friss levegőben és a testmozgásban kereste.

— Tornászni kell, mozogni, az többet ér ötven gramm aszpirinnal is. — mondta tanítványainak és szinte gépiesen kiáltotta: „jobbra át, balra nézz, hátra arc!”

Az volt ugyanis a szokása, hogy folyton vezényelt, akár kellett, akár nem. Ezt az ártatlan passzióját mindenki ismerte és éppen úgy megmosolyogták, mint ő maga. Ő különben meggyőződésből hirdette a tornászatnak a betegség fölött való diadalát. Tudni kell, hogy Nagy Sándor már régebbi idő óta betegeskedett s csak a testének és szervezetének folytonos ápolása tette lehetővé, hogy ötvenöt-évet élhetett. Évekkel ezelőtt valami daganat támadt a belsejében s ez az összes nemesebb részeket megtámadta. A betegsége különösen azóta hatalmasodott el, amióta elvesztette hitvesét, a csodaszép *Ujházy* Juliskát. Nyolc esztendeig élt feleségével a legboldogabb egyetértésben, amikor a halál elragadta tőle.

Akkor a kicsi tornász teljesen megtört. Felesztendeig komolyan aggódtak az életéért, de a szervezete mégis diadalmaszkodott a roncsoló betegség fölött. Újra talpra állott és kommandírozta a diáksereget. De amikor a gyerekek kikerültek a keze alól és az élet nehéz útjára léptek, Nagy Sándor még mindig nem szűnt meg őket vezényelni — *Balatonalmádiban*. Ő ugyanis a *Kneip* egyesület magyarországi vezére volt és Balatonalmádiban kneipolo-telepet létesített jobbra aradiak számára. Ott naphosszat meztelenül tornásztak a Kneip és Nagy Sándor hívei. Amikor aztán több heti ott tartózkodás után hazajöttek, nem győzték eléggé dicsérni az öregedő tornatanár egészséget adó szisztémáját. *Virág* Lajos városi főmérnök és *Weisz* Hugó fotográfus még ma is áradozva beszélnek róla.

— Én Nagy Sándornak köszönöm az életemet. — mondja *Virág* Lajos — olyan beteg és ideges voltam azelőtt, hogy életuntta is váltam. És Balatonalmádi kigyógyított.

Nagy Sándorról mindenki tudta, hogy a növényevők kis csoportjába tartozott. Szintén egészségi okokból mondott le az étetet, erőt, de nyugalmat nem adó húsról. Belső baja kevésbé kizozta, ha növényi ételekkel táplálkozott.

mat nem adó húsról. Belső baja kevésbé kizozta, ha növényi ételekkel táplálkozott.

— A legminimalisabb táplálék is elég az embernek ahhoz, hogy egészséges legyen, ha nagyon sok friss levegője van. — szokta mondani Nagy Sándor.

És annak bizonyítására, hogy ő nem tartozik az ujkori proféták közé, — állandóan nyitott ablak mellett aludt télen is. A takarója csak egy vékony paplan volt. Így edzette magát a sovány testű Nagy Sándor, akinek örökké mosolygós arcáról nem olvasta volna le senki, hogy milyen szenvedéseket állott ki különösen az utóbbi hetekben. De nem panaszkodott, csak olykor-olykor mondta *Steinitzer* Pál ügyvédnek:

— Más ember rég öngyilkos lett volna ennyi szenvedés után.

A testi szenvedések mellett még a lelki fájdalmak is kizozták. Feleségét kimondhatatlanul szeretete és emléket haláláig ápolta. *Nem is nősült meg másodszor*, habár sokan ennek ellenkezőjét terjesztették róla. A sokat szenvedett ember panasz és jajszó nélkül, mosolygó arccal hordta a fájdalom és az élet robotját. *Illés* budapesti professzor azt mondja, hogy még a boncasztalra is mosolygó arccal feküdt. Négy óra hosszáig tartott a veszedelmes, kínosan fájdalmas műtét. A narkózis alatt folytonosan a feleségéről beszélt. Aztán nemsokára jött a vég. Utolsó perceiben se tagadta meg magát. Akkor is folytonosan vezényelt. Harsogó hangon kiáltotta:

— Egy, kettő. Előre arc! Hátra arc!

— Indulás!

Itt elakadt a szava. Az utolsó kommandó már magának szólt: elindult oda, ahol nincs „hátra arc!”

Bojár.

Eötvös Károly ajándéka a zsidó ifjuságnak.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, január 23.

Eötvös Károly, aki nemcsak megírta a nagy pört, de annak egyik harcosa is volt, ma igen érdekes alapítványt tett. Munkái jövedelmének egy részét ösztöndíjakul tüzte ki olyan zsidó vallásu magyar ifjaknak, akik a magyar nyelv és írás terén tümek ki.

Az érdekes alapítványról fővárosi tudósítónk ezeket jelenti:

Eötvös Károly ma este egy nyilatkozatot tett közzé. A nyilatkozat elején kifejtí a vajdát, hogy kiadóí, akik évek óta teljes ügybuzgósággal bocsátják közre műveit, időnként jelentést szoktak neki tenni arról, hogy milyen körökben és milyen mérvben terjednek művei. Kiadóítól most arról értesült, hogy műveit, melyekben *mindig igyekezett pártját fogni a hazafias magyar zsidó értelmiségnek*, igen nagy számban vásárolja a zsidó értelmiség. Hogy ő a zsidók iránt, a kikkel szemben nehéz időkben mindig igyekezett emberi és hazafiai kötelességét teljesíteni, rokonszenvét és halálját kifejezhesse, elhatározta, hogy munkái jövedelmeinek egy részét oly ösztöndíjakra szánja, amelyekben a magyar nyelv, a magyar gondolkodásmód és a magyar írásmód terén kiváló zsidó vallásu magyar ifjak fognak részesülni.

Eötvös nyilatkozata végén az ösztöndíj-alapítványok kezelésére az *Izraelita Magyar Irodalmi Társaságot* kéri fel.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

HIREK.

— **A Kossuth-szobor elhelyezése.** A nyár folyamán fényes ünnepségek keretében leplezi le Aradvárosa Kossuth Lajos szobrát. A felállítás helye még a múlt esztendőben ki lett jelölve végérvényesen s a közlekedési és város szabályozási bizottságok ma délután tartott együttes ülésükben azzal a feladattal foglalkoztak, hogy a szobor felállításával az Andrassy-tér utjain szükségessé vált átalakítások terveit elkészítsék. Az ülésen jelen volt Margó Ede, a szobor egyik alkotó művésze is s a Kossuth társaság küldöttei is résztvettek. A szobor, mint azt többször megírtuk, tavaly tartott helyszíni szemle eredményeképp nem az Acsev. palota homlok vonalának meghosszabbításába, hanem az Andrassy-tér közép tengelyének és a palota középmetszési vonalának találkozási pontján fog állani. Ennek a helynek kiképzésére a mérnöki hivatal három tervet készített. A bizottság, az alkotó művész által kifejezett kívánságnak, a monumentalitás szempontja feltétlen érvényesülésének és a közlekedés zavartalanságának szemmel tartásával, többek felszólalása után egyik tervet sem fogadta el, hanem azt javasolja a közgyűlésnek, hogy az uttest az Acsev. palota előtt lévő aszfalt átjárótól körülbelül az evangélikus templomig makadással burkoltassék s ez által ezen a részen az ötos beosztás megszűnjék és egy elég nagy tér alkottassék. A szobor előtt és mögött elipszis alakban körülbelül 15 méter terület pázsittal ültetendő be, azonkívül cserje szerű fákkal szegélyezendő. A lóvasuti társaságot felszólítja a város, hogy a palota előtt lévő váltót távolítsa el s a pénzügyi palotához közelebb fektesse le. Itt említtük meg, hogy a szobor főalakja már az öntődében van s rövid időn belül elkészül. A mellék csoportok is elvannak készítve az öntésre s az alapozási munkák már a tavasszal megkezdődnek. A tér alakítás költségei, körülbelül huszezer korona, nem terhelik a város háztartását, mert a törvényhatóság a kereskedelmi minisztertől azt kéri, hogy az utalappal fedeztesse, amit bizonyára el is fog rendelni a miniszter.

— **A helyőrség tisztikara a bányakatasztrófák áldozataiért.** Bélafele Fekete Miklós tábornok, helyőrségi parancsnok ismét tanujelét adja annak, hogy együtt érez a polgársággal s nem tekinti a hadsereget az államban élő külön testnek. A Bosznia-bírók küldött csapatok karácsonyi örömeinek szaporítására segítségül hívta Arad társadalmát. Az ez alkalommal tanúsított áldozatkészséget most azzal viszonozza, hogy a helyőrség tisztikarát serkenti az új és resicai bányaszerencsétlenség áldozatai könyveinek apasztására. A tábornok ma felkereste Varjassy Lajos polgármestert és tudomására adta, hogy a tisztikar február hó másodikán este a Fehér Kereszt szálloda téli kertjében, a katonai zenekar közreműködésével jótékony célú hangversenyt rendez, melynek tiszta jövedelmét a szerencsétlenül járt bányászok hátrahagyottainak juttatják. A belépti díj egy korona lesz. Azt hisszük, hogy ezt a nemes gondolkodást a társadalom azzal honorálja, hogy tömegesen rakja le koronáit az emberszeretet oltáira.

— **Aradi építésszek kérelme.** Megírtuk, hogy az aradi automobil-gyár igazgatósága hétfőn tartott ülésén elhatározta, hogy a tavasszal megkezdje az aradi gyár építését. Steiner József, Fodor és Reisinger, továbbá Szántay Lajos építéssz vállalkozók, akiket az igazgatóság megbízottjai tervek készítésére szólítottak fel, ma azzal a kérelemmel fordultak a tanácshoz,

hogy az igazgatóságnál eszközölje ki, hogy az építkezés aradi vállalkozóra bizassék. Minthogy pesti cégek is nyertek felszólítást tervekészítésre, az említett vállalkozók a maguk értékes és fáradságos munkáját azzal óhajtják biztosítani, hogy a tanács útján annak kieszközölését is kéri, hogy az igazgatóság díjazza a kivitelre el nem fogadott terveket s azok benyújtási idejét március elsejénél későbbre tolja ki. Az igazgatóságban Varjassy Lajos polgármester is helyet foglal s bizonyára felemeli szavát az aradi ipar érdekében, melynek támogatása lebegett mint cél a város közönsége előtt, mikor háromszázezer korona részvényjegyzéssel és telekadományozással sietette a gyáralapítást.

Az aradi függetlenségi párt szervező-bizottsága fölhívja a függetlenségi polgárokat, hogy holnap este a 888-ban tartandó szervező-bizottsági, majd az alakuló-gyűlésen mielőtt jelenjenek meg.

— **A Bécsben elfogott magyar önkéntes.** Bécsből táviratozzák: A Bécsben meghurcolt és le tartóztatott magyar önkéntesnek, Janics Gyulának ügyében ma váratlanul kedvező fordulat állott be. Öfelsége az eléje terjesztett pertörzési kérvénynek eleget tett, mire a bíróság megszüntette az eljárást Janics ellen és a fogásban tartott beteg önkéntest már ma szabadon is bocsátották. Janics, akit elfogatása alkalmából egy bécsi rendőr tetteg is bántalmazott, a rendőr ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt feljelentést tett. A sokkellemetlenségen keresztülment önkéntes hazautazott Máramaroszigeten lakó atyjához, Janics Endre kir. adótárnokhoz.

— **Az arad kikindai vasut új igazgatósága.** Tudvalevő, hogy az arad-kikindai vasut építése körül történt nagymérvű visszaélések következtében a régi igazgatóságot meg kellett változtatni és új igazgatósággal kellett a céget újból bejegyeztetni. Az aradi törvényszék ma foglalkozott a cégbejegyzéssel és törölte a következő régi igazgatósági tagokat:

Pallós Ármán, Hertzka Ignác, Elek Tivadar, Martics Ferenc, Fodor József, Hertzka Rudolf, Neményi Gusztáv, Band Vilmos dr., Löbl Mátyás, Kann Gerin, Weiner Sándor, Ujházy Ede, Weisz Lipót, Márkus József, Fisch Jakab, Ulmann Pál, Tardafi Oszkár, Spitzer Náthán, Pallós Jenő, Kasztelli N. Adolf, Rössler Gyula, Nemess Zsigmond dr. kérvényére a törvényszék bejegyezte a céget az új igazgatósággal: Török László máv. s. titkár, Bpest, Bichiceanu lelkész, Rév. ifj. Mezin Eremije birtokos, Rév. Frekót Miklós, tkpénztári igazgató Nkikinda, Varjassy Lajos polgármester Arad, Schäffer István kjegyző Német-szentpéter, Palmer Zakariás birtokos Nkikinda, Holzinger Lajos kjegyző Nákófalva, Szabó Zoltán birtokos Arad, Hrabovszky Emil ny. tábornok Bpest, Tagányi János, ny. ezredes Budapest, Ott János, ny. üzletvezető Budapest, Markos Gusztáv főmérnök Budapest.

— **A bosnyák alkotmány.** Bécsből táviratozzák: Az osztrák képviselőház anneksziós bizottsága ma ülést tartott, amelyen a Bosznia-Hercegovina anneksziójáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták. A hosszú vita folyamán felszóltat Bienerth báró miniszterelnök is, aki beszédében vázolta a Bosznianak adandó alkotmány részleteit is. Kijelentette, hogy az új tartománygyűlés virilis és választott képviselőkből fog állni. Minden 25.000 lakosra egy képviselő fog esni. A képviselőválasztás az általános választójog alapján fog történni. A tartománygyűlés elnökét a király fogja kinevezni és pedig felváltva vallási turnusok szerint.

— **Elöljárósági választás Ujaradon.** Peldás rendben folyt le Ujaradon a községi előjárók választása. Községi bíró lett az immár ötödik ízben megválasztott és köztiszteletnek örvendő Teichert János. Másodbíró: Holm György. Pénztáros: Dengl Ferenc.

— **Halálozások.** Deli Ödönt, az aradi minorita rendház elhunyt főnökét holnap, 29-én délelőtt temetik. Hogy a temetést ki fogja végezni, még nem döntötték el. Ugyanis szeretnék, ha Kristófcsák Gyula ujaradi főesperes jönne át, azonban ő gyengélkedik s nem lehetetlen, hogy emiatt Szathmáry Géza pécskai lelkész végzi a szertartást. Haláláról a minoritarendház a következő gyászjelentést adta ki:

Az aradi minorita rendház tagjai fájdalommal szívvel jelentik, hogy szeretett rendtársuk főtisztelendő P. Deli Ödön házfőnök, f. hó 27-én, életének 49-ik, szerzetes papságának 29-ik, áldozó papságának 24-ik évében, hosszas betegség és a haldoklók szentségeinek többszöri buzgó felvétele után az Urban elhunyt. Temetése a boldogult lelki fűvéért f. hó 29-én d. e. 9 órakor bemutatandó szentmisé-áldozat után lesz. Nyugodjék békében!

Egy köztiszteletben álló uriaszony, a szerető hitvestárs és anya mintaképe: özv. Králitz Gyuláné, született felsőúri Szigethy Mária hunyt el hosszas szenvedés után 63 éves korában a hatvani pusztán. A jobblétre szenderült uriaszony felesége volt a két esztendővel ezelőtt elhunyt Králitz Gyula kir. tanácsosnak, kisjenői ügyvédnek. Egy szelidlelkű, patriárkális magyar uriaszony száll a sirba, olyan, aki hivatását a családi tűzhely melegének ápolásában találta meg. Halála mélységes gyászba döntötte fiát, Králitz Lajos dr. ismert aradi ügyvédet. A mélységes gyászban résztvesz Králitz Gyula, az elhunyt uriaszony másik fia is és Králitz Lajos dr. neje, szül. Lukácsy Palma. Özv. Králitz Gyulánét tegnap reggel 8 órakor ragadta el szerettei köréből a halál. A hatvani pusztáról a holttestet az aradi felsőúri halottas házába szállítják, ahonnan a temetés e hó 29-én délután 2 órakor lesz az az. ev. vallás szertartásai szerint. Az elhunyt urinót szűkebb családján kívül nagyszámú rokonság gyászolja.

Nagy Sándor tornatanár holttestét 29-én délelőtt 10 órakor hozzák haza Budapestről s nagy temetési menetben kísérik ki a felsőúri temető kápolnájáig, ahol fölrahalozzák.

Nagy Sándor halálával kapcsolatosan a következő sorokat kaptuk:

Az „Aradi Athletikai Club” ez úton is kéri tagjait, hogy Nagy Sándor tornatanárnak, az „Aradi Tornaegyesület” titkár-művezetőjének temetésén való testületi megjelenés érdekében 29-én, azaz péntek délután fél három órakor a clubhelyiségben minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek.

Az aradi tornaegyesület elnöksége felkéri összes tagjait, hogy Nagy Sándor temetésére délutáni fél kettőkor a liceumi tornacsarnokban gyülekezni szíveskedjenek, ahonnan a vidéki kiküldöttekkel együtt az indulás pont két órakor lesz. — Fölkérem az aradi tornaegyesület választmányát és tagjait, hogy felejtethetlen titkár-művezetőnk, Nagy Sándor emléke mikénti megörökítésének megbeszélése végett f. hó 30-ikán, szombaton délután 6 órakor a liceumi tornacsarnokban megjelenjen szíveskedjenek. Urbán Iván, elnök. Itt említtük meg, hogy Steinitzer Pál alelnök családi gyászja következtében nem lesz jelen a temetésen.

Blau Ede volt aradi bőrkereskedő, temesvári magánzó ma este Temesvárott hirtelen meghalt. Az elhunytban Steinitzer Pál dr. aradi ügyvéd apását gyászolja.

Somoskeszi Jakabffy István, volt országgyűlési képviselő meghalt Budapesten hatvanegy éves korában. A megboldogult, aki a szalkai kerületet több ízben képviselte, sokat áldozott kulturális és egyházi célokra. Néhány évvel ezelőtt, amikor a Kuria formai okokból megsemmisítette mandátumát, teljesen visszavonult a nyilvános élettől. A temetés pénteken délután három órakor lesz a Lendvay-utca 12. számú házából. A holttestet Marcibánya-Dombegyházára viszik és ott a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

— Nagyon el vagyok foglalva. — mentegé-
tözött Tapavica.

— Mindegy, velünk kell jönnie. — jelentette
ki a birtokos felesége.

A mérnök leszerelt. Gondolta, jöjjön aminek
jönni kell. A birtokos lakásának előszobájában az
inas leakarta venni róla a köpenyt.

— Ne bántsa. — mondta Tapavica — otthon
felejtettem a ruháimat.

Ebből mindent megértettek és gyorsan szereztek
neki ruhákat.

A kedélyes miniszter különben 4 év előtt Aradon
meglátogatta régi barátját. Steinert, aki már vissza is
adta neki a vizitet. Akkor még mérnök volt, ma
pedig Európának legerősebb alapon álló minisztere.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Hogyha nekem pénzem volna. Tessék az ön-
képzőkörben felolvasni a versét.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktözsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, január 28.

5 ezer mm. szilárd. Változatlan árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	12.76—12.77	12.72—12.73
Tengeri májusra	7.30—7.31	7.28—7.29
Rozs áprilisra ...	10.06—10.07	10.05—10.06
Zab áprilisra ...	8.64—8.65	8.62—8.63
Buza 1909 októberre	10.86—10.87	10.83—10.84
Rozs októberre ...	9.07—9.08	9.05—9.06

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ...	627.50
Magyar hit részvény ...	729.50

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1909. évi január hó 29-én:

B) bérlet. B) bérlet.

Itt először:

A király.

Vígjáték 4 felvonásban. Írták: R. de Flers G. A., de
Cailla-et és E. Aréne. Fordította: Moinár Ferenc.

SZEMÉLVÉK:

A király	Szendrey M.	Rivelot	Faludy K.
De Chamarrande	De'll Lajos.	A püspök	Kulcsár L.
Blond	Leóvey Leo.	Serdia	Mártonfi R.
Bourdier	Várnay Jenő.	Therese	Zalay Margit.
Le'orrain	Ditrót Mór.	Marthe	Novak Irén.
Corneau	Polgár S.	Suzette	H. Harmath J.

Kézjelenés este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Limbeck János és fia

első magy. kir. szah. érokoporsó-gyára és temetésrendező
intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Az aradi minorita rendház tagjai fájdalom-
mal szívvél jelentik, hogy szeretett rend-
társuk

Főtisztelendő P. Deli Ödön, házfőnök,

folyó hó 27-én, életének 49-ik. szerzetes
papságának 29-ik, áldozó papságának 24-ik
évében, hosszas betegség és a haldokló
szentségeinek többszöri buzgó felvétele
után az Urban elhunyt.

Temetése a boldogult lelki üdvéért f.
hó 29-én délelőtt 9 órakor bemutatandó
szentmise-áldozat után lesz.

Nyugodjék békében!

Arad, 1909. január 27.

Alólírottak a maguk, valamint szá-
mos rokon, ismerős és barátaik nevében
is mélyen megtört szívvél jelentik a fe-
lejtethetlen drága jó testvér, sógor, nagy-
bátya, rokon és jóbarát

Nagy Sándor,
az aradi kir. főgimnázium és állami
tanítóképző intézet torna tanára, az
aradi torna-egyesület titkár-műveze-
tője stb., stb.

1909. január hó 27-én délelőtt 1/10 óra-
kor, életének 55-ik évében, kínos szenvedés
és a halotti szentségek ájtatos felvéte-
le után a Mindenható rendelkezéséhez
képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradvá-
nyai Budapestről Aradra fognak szállítatni
és folyó hó 29-én délután 3 órakor fog-
nak a felső temetőben levő Dományi-csa-
lád kápolnájából, ugyanott a családi sir-
kertben örök nyugalomra helyezettetni.

Az engesztelő gyászmise-áldozat az
elhunytnak lelki üdvéért folyó hó 30-án
délelőtt 8 órakor fog a helybeli főt. Mi-
norita-atyák szentegyházában az egek
Urának bemutatattani. 649

Aldás és béke poraira!

Budapest-Arad, 1909. január 27-én.

Özv. Hevessy Agostonné, szül. Nagy Etel, Nagy
Pál, Nagy Iván, testvérei. Nagy Ivánné szül. Tnaisz
Louisz, Babesku M. Gyula, Ambrózy Béla, Perényi
József, sógoronéje és sógorai. Babesku M. Gyulané,
szül. Hevessy Etta, Ambrózy Bélané, szül. Nagy
Juliska, Perényi Józsefné, szül. Nagy Iréne, Nagy
Mariska, Nagy Gizella, unokabogai. Ifj. Nagy Iván,
Nagy Elemér, Ambrózy Beluska, Ambrózy Ivánka,
Ambrózy Lorándka, Perényi Zoltánka, unokabocsei.

Csutak Károly és fia első temetés-
rendező Intézete.
Arad, Szabadságtér 20.

Limbeck János és fia

Első magy. kir. szah. érokoporsó-gyára és temetésrendező
intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93

Králitz Gyula, Králitz Lajos dr. és neje
szül. Lukácsy Pálma úgy a maguk, mint
az összes rokonság nevében fájdalomtól
megtört szívvél tudatják, hogy szerető édes
anyjuk

özv. Králitz Gyuláné született felsőri Szigethy Mária

folyó évi január hó 27-én reggel 8 órakor
hosszas szenvedés után, 63 éves korában
a hatvani pusztán jobblétre szenderült.

Temetése Aradon, a felső temető ha-
lottas házából, január hó 29-én délután 2
órákor az ág. ev. szertartás szerint a csa-
ládi sírkertben fog örök nyugalomra he-
lyezettetni.

Béke poraira! Legyen álma csendes!

Arad, 1909. évi január hó 27-én.

Jobban tisztít, mint más fémtisztító szer.

Világkiállítás St. Louis 1907. 5964-II.

„GRAND PRIX“

Tisztíts csak

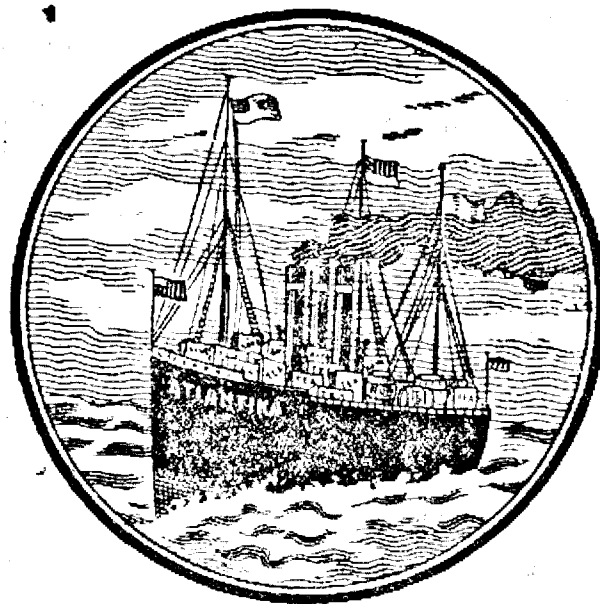
GLOBUSZ FÉMTISZTÍTÓ KIVONAT

A legjobb tisztítószer a világon

Mert az

Atlantika

kávé, tea, rum
speciális üzlet

Csak ott kapható

Fűszer és illatszertől mentes

kávé, tea, rum.

A kirakatban működésben látható villanyüzemű
kávépörkölőnkkel a nap minden szakában friss pör-
kölés. Eladás nagyban és kicsinyben. — Vidéki
megrendeléseket bérmentve szállítunk. 421

• ATLANTIKA •

Kávé és tea behozatal

Arad, Andrassy-tér 20 Fischer Eliz-palota.

Városi és megyei telefon 609.

Az utolsó évek hangversenyzője

SAUER EMIL

a legnagyobb élő zongora művész.

A londoni, párisi és amerikai la-
pok legujabb kritikái a „Kirá-
lyok királya“ címet adták neki.

Aradon február 2-án (ünnepnap) 5
órákor délután játszik.

Jegyek Ifj. Klein Mórnál kap-
hatók. 619

Tavaszi búkköny és

tavaszi buza

vetési célra kapható

Nemess Géza

cégnél Arad.

Ugyanott egy fiatal gyakornok felvétetik.

DEPILLOR

HAJVESZTÓ.

E csodahatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnöves alkalmatlan, mint arc nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ara utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ara utasítása 70 fillér. Óvakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin” szó látható.

Fagyviszketegségeknek

biztos megszüntetésére,

Fagydagának gyors elmulasztására kitűnő hatású szer a

„Frigin”

(törv. védve.)

Egy üveg ára ecsettel együtt — 70 fillér. Vigyázzunk a „FRIGIN” névre.

Ideális, legjobb, legtartósabb amerikai

Gummi-óvszer

== NEVER. ==

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban 191

Arad, Andrásy-ter 22. sz., a megyeházzal szemben.

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folyán megüresedett a Kishalmagy székhelyi rendszerezett segédjegyzői állásra az 1886. évi XXVII. t. cz. 82. §-a értelmében pályázatot nyitok és a kishalmagy körjegyzői irodában megtartandó választás határidejéül folyó évi február hó 15. napjának d. e. 10 óráját tűzöm ki.

Ezen állás évi javadalmazása 1000 korona, mely összeg 840 korona állanszegélyből és 160 korona a községektől nyer fedezetet.

Felhívom az ezen állásra pályázni óhajtókat, hogy az 1883. évi I. t. c., illetőleg az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában előirt minősítéssel felszerelt és kellőképp okmányolt kérvényüket hozzám a választást megelőző nap d. u. 5 óráig nyújtásuk be.

Az alkalmazásban levők kérvényüket felettes hatóságuk útján juttassák el hozzám.

Nagyhalmagy, 1909. január 25-én.

Lovich Gyula,
főszelgábiró.

642

MIÉRT LEGJOBB MATILD CZIPÓ CRÉM??

mert a

MATILD CZIPÓTISZTÍTÓ CRÉM vízhatlanná teszi a bőrt és tartós fényt kölcsönöz a czipőnek.

MATILD CZIPÓ CRÉM

kapható mindenütt.

Egyedüli készítője

Schärer J.

Arad, E. Választó-utca 1/a.

— Vízont eladók magas arkedvezményben részesülnek. —

Valódi orosz, Caravan és chinai

TEÁK

eredeti csomagokban és kimérve

Valódi Jamaikai

RUMOK

ismert saját töltésű üvegeinkben

Legelőnyösebben ösmert bevásárlási hely:

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése 201

ARADON.

Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, míg tőlem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 korona, Delaware ezre 100 korona.

Csim:

5715

Szigyártó Nagy Mihály
Felsőseged, Somogy megye.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár

nyereménykötvényei 561

Huzás:

1909. február 5-én, főnyeremény 300000 K.

1909. június 5-én, főnyeremény 300000 K.

1909. október 5-én, főnyeremény 600000 K.

Ajánlom a pesti hazai első takarékpénztár egyesület nyereménykötvényeit, készpénzfizetes mellett, a budapesti tőzsdénjegyzett árfolyamon (ma ca 106 korona.)

Előleget 90 koronát nyújtok minden darabra 6% kamattal.

Goldschmidt Sándor

banküzlete, ARAD.

APRO HIRDETÉSEK.

A Kinek

Állástól szelvése üzletvezetés nyelvtan vegyés ipari szaktudás alkalmazás tanítás tanítás	tanácsos szakasszonya szakasszonya szobalány házi vagy irodai segély pénzbeszedés háztartás stb.-re van szüksége
--	---

Aki

berbeadni kíván

szőlőt, szőlőt, szőlőt, szőlőt, szőlőt,	koszt, lovat, háziállat, telket,
---	---

Aki

szállást kíván

szőlőt, szőlőt, szőlőt, szőlőt, szőlőt,	üzletet, műhelyt, lakást stb., vagy
---	--

Aki

szállást vagy bérbevetést szőlőtől keresi;

Aki

szállást kíván legbiztosabb ár alatt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“ Kis hirdetései

Széchenyi-utca 7. sz.

Négy szoba I. emeleten mellékke-llyiségekkel, kerttel v. kert nélkü-l május 1-én kiadó. 618

Intelligens hölgyek

kik írásbeli munkához is értenek, egy előkelő könyvkereskedésbe felvétetnek. Írásbeli ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít. Ugyanott egy villanyírógépet írásszal megvé-telre kerestetik. 478

Kisebb ház

nagy telekkel a Boros Béni-tér, Szabadság-tér, Andrassy-ut vagy annak közelében megvé-telre kerestetik. Ajánla-tokat „Nagy telek“ jellegűvel a kiadóhivatal továbbít.

Rongált dobozu levélpapírokat, minden elfogadható árban árusítok ki. Üzleti könyvek gyári raktára. Alkalmi vételek könyvek és hang-jegyekben. Könyvtárak berendezése. Kerpel Izsó könyv-, zenemű- és papirkereskedése, kölcsönkönyv-tára és zeneműkölsönző intézete, Aradon. 262

Szővet, barchet, flannell

és mindenféle téli áruk remek választékban
Hoffmann Sándor
Arad, Színház-épület.
Vidékre mintákat készséggel küldök.

ARADI KÖZLÖNY

Vöröskereszt Drogeria
Arad, Wertzner János-utca 2.
18. sz. szoba.

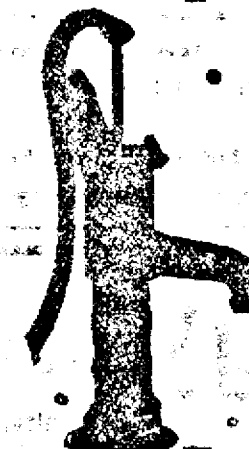
Permetező javítások elfogadtak

M. kir. szabadalmazott
Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyár-árakon.
A szivattyú hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak hejék és egyéb tisztátanságok azonnal továbbítatnak, ezáltal a szivattyú nem romlik és a bért nem restelja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közö-geknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatakor sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű csül-
gummirozt kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

csövekkel a hozzávaló olcsóbbak és jobbak, mint bármely helyen vagy külföldön gyárban.

Hönig-Ottó

M. kir. szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyú készítő.
Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Szent László-utca I. szám alatt egy

három utcai szobából és fürdőszobából álló, irodára igen alkalmas

garconlakás kiadó.

Ujabb felhívás az adózó közönséghez.

Ismételve felhívjuk mindazokat, kik a III-IV. oszt. ker. adó és tőkekamatadóra vonatkozó vallomásukat, a már közzétett határidőben be nem adták, hogy ezt a vallomásukat I. évi február hó 8-ig annyival is inkább adják be, mert ellenkező esetben adójuk a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt — hivatalból fog megállapíttatni.
Arad, 1909. január 22.
A városi tanács.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy az áltomi szőlőveszélyeztető és oltványtelepeken termelt szőlőveszélyeztető és oltványok eladására vonatkozó feltételek a hazai szőlőbirtokosok által a városháza 104 sz. szobájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Arad, 1909. évi január hó 18.
Löcs Rezső, tanácsnok
mezőgazdasági bizottság elnöke.

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI ÜVEGCSISZOLÓ-, MŰVEGEZŐ- ÉS TÜKRÖGYÁR

ARADON, V. PÉCSKA-UT 17.
TELEFON 525. TELEFON 525.

1908. október 21-én szerdán megkezdte üzemét.

Elvállalja: Csiszolt és sima tükörök, rezbe-foglalt és egyéb művegezesek, modern kirakat berendezések, edzett üvegtáblák, velencei tükörök stb. gyors és jutányos elkészítéset. Régi tükörök új fonsorozása mérsékelt árak mellett.

Meghívó.

„Körösbánya és vidéke takarékpénztár részvénytársaság“ XVII. évi rendes közgyűlését

1909. évi február hó 14-én (vasárnap) déli 11 órakor tartja meg Körösbányán, intézeti helyiségében, melyre a részvényesek tisztelettel meghívottak.

- Társasági feladat:
1. A közgyűlést jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes megválasztása.
 2. Az 1908. évi XVII. mérleg bemutatása, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése képcén, valamint a felmentvény feltti hatá ozathozatal.
 3. A tiszta nyereség mielőti felosztására vonatkozó tervezet tárgyalása.
 4. Egy megüresedett igazgatósági tag helyének betöltése.
 5. Esetleges indítványok.

Figyelmeztetnek a t. részvényeseket, hogy a közgyűlésben, úgy személyesen, mint meghatalmazott által csak az ok gyakorolhatják szavazati jogukat, kik a novítkön álló részvényeiket az alapszabályok 31. §-a értelmében a gyűlés megkezdése előtt Körösbányán az intézetnél, Nagyhalmágyon az intézet fiókjánál, Aradon az Adó ipar és népbanknál, Dévén a Dévai takarékpénztárnál, vagy Brádön az Általános társasúgnál letetemenyedik s ezt letét: elismervénnyel igazolják.
Esetleges indítványok az alapszabályok 43. §-a értelmében a közgyűlést megelőző eg regálabb 5 nappal az igaz atásához írásban beferjesztendők.

Vagyon.	Mérleg-számla 1908 december hó 31-én.	Téher.	
Pénzkészlet	15,625,35	Részvénytőke	180,000
Ert. kpapírok	54,670,20	Ürtalekalap	180,000
Váltók	141,827,02	Külön tartalékalap	30,142
Kötvénykölcsönök	977,746,60	Takarékbetétek	887,373,50
Osztrák magyar bank	790,93	Visszl számítás	173,789
M. kir. postatakarékpenztár	1,285,85	Pesti m. kereskedelmi bank	29,630
Intézet ház	33,000	Aradi ipar és népbank	1,671,50
Ingatlanok	1,001,95	Ármeneti tétel:	
Feiszorélek	5,000	Éőre vett kölcsönkamatok	20,973,41
Ármeneti tételek:		Nyeresség	31,355
Ertékpapírok folyó kamatai	457,34		
Éőre fiz. visszsz. kamát	911,51		
Határalkos kölcsön kamatok	2,161,96		
	1,534,338,71		1,534,338,71

Körösbánya, 1909. december 31-én.
A könyvelését:
Ádám Rezső, s. k.
Az igazgatóság:
[J]. Lázár Farkas, s. k. Brády Albert, s. k.
Krasznay Olivér, s. k. Kristyóré János, s. k. Lovich Gyula, s. k.
Mirus Ferenc, s. k. Pap Károly, s. k. Zomor Antal, s. k.
A felügyelő-bizottság:
Dr. Török Arhur, s. k.
Hehs Béla, s. k. Kónya Déacs, s. k. Dr. Lendvai Márk, s. k.
Arad, nyomda-részvénytársaság könyvnyomdája. Nyomtatott Kurzwel János és Társa budapesti festő-gyárána (feleltével).